

Instytut Wymiaru Sprawiedliwości

Najpoważniejsze przestępstwa na szkodę małoletnich – raport z badania

Jakub Mróz
dr Paulina Banaszak-Grzechowiak

Prawo karne i kryminologia
Warszawa 2025

Spis treści

Informacje ogólne na temat badania	5
Informacje na temat próby badawczej	6
Szczegółowe informacje odnoszące się do pokrzywdzonych występujących w analizowanych sprawach oraz do ich sytuacji rodzinnej	10
Informacje o przebiegu postępowania karnego z punktu widzenia małoletniego pokrzywdzonego	31
Informacje na temat podejrzanych występujących w analizowanych sprawach	36
Informacje o przebiegu postępowania karnego z punktu widzenia sprawcy	47
Podsumowanie	55

Informacje ogólne na temat badania

W latach 2022–2024 w Instytucie Wymiaru Sprawiedliwości realizowano projekt badawczy dotyczący najpoważniejszych przestępstw popełnionych na szkodę małoletnich. Celem projektu było dokonanie kompleksowej analizy spraw, w których doszło do popełnienia najpoważniejszych przestępstw na szkodę małoletnich, w tym także ustalenie, czy możliwe było ujawnienie czynu zabronionego i podjęcie interwencji wcześniej, niż został on popełniony.

Z uwagi na to, że temat badania został określony w sposób dość ogólny przez pomysłodawców projektu, zdecydowano się poddać analizie sprawy, w których na szkodę małoletniego popełniono czyny zabronione, o których mowa w następujących przepisach Kodeksu karnego: art. 148 § 1, art. 156 § 1, art. 156 § 3, art. 197 § 1, art. 200 § 1, art. 207 § 1, art. 207 § 1a, art. 207 § 2 oraz art. 207 § 3.

Informacje na temat próby badawczej

Przy ustalaniu próby badawczej w pierwszej kolejności sięgnięto do statystyki skazań za następujące czyny zabronione z Kodeksu karnego: art. 148 § 1, art. 156 § 1, art. 156 § 3, art. 197 § 1, art. 200 § 1 oraz art. 207 § 1, art. 207 § 1a, art. 207 § 2 oraz art. 207 § 3. Aby otrzymane w wyniku badania informacje były możliwie jak najbardziej aktualne, zdecydowano się poddać analizie sprawy prawomocnie zakończone w latach 2020 i 2021 w sądach okręgowych oraz sprawy prawomocnie zakończone w 2021 r. w sądach rejonowych. Łączna liczba spraw pierwotnie wylosowanych do badania wyniosła 356, tj. 44 sprawy z sądów okręgowych oraz 312 spraw z sądów rejonowych. W odpowiedzi na pisma Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości z prośbą o nadesłanie akt większość sądów je przesłała. Nadesłane akta w pierwszej kolejności poddano wstępnej selekcji pod kątem zgodności kwalifikacji prawnej czynu z tematem badania. W następstwie tej czynności ustalono, że nie we wszystkich nadesłanych sprawach wystąpiła zgodność kwalifikacji prawnej czynu z tematem badania. W niektórych sprawach zdarzało się natomiast, że pokrzywdzonym nie był małoletni, wobec czego sprawa ta nie była poddawana analizie. Z powyższych względów łączna liczba przeanalizowanych spraw okazała się mniejsza od liczby pierwotnie zakładanej. Pojawiła się w związku z tym potrzeba uzupełnienia próby badawczej.

W ramach uzupełnienia próby badawczej dokonano ponownego losowania spraw – tym razem wylosowano 126 spraw z sądów rejonowych (zakończonych prawomocnie w latach 2020 i 2021), a także 21 spraw z sądów okręgowych (zakończonych prawomocnie w 2022 r.). Również wśród spraw nadesłanych do IWS w wyniku uzupełnienia próby badawczej pojawiły się sprawy, w których pokrzywdzonym nie był małoletni, wobec czego ostateczna łączna liczba poddanych analizie spraw wyniosła 238. Rozbieżność pomiędzy liczbą spraw, w których małoletni jest pokrzywdzonym, wykazaną w statystykach a liczbą spraw, w których przestępstwo rzeczywiście zostało popełnione na szkodę małoletniego pokrzywdzonego, wynika z faktu, że w statystykach tych wykazuje się nie tylko te sprawy, w których małoletni był bezpośrednim pokrzywdzonym, tj. sprawy, w których przestępstwo zostało popełnione

na jego szkodę, ale także takie sprawy, w których np. był on świadkiem przemocy stosowanej wobec innej osoby, nawet jeśli w prawomocnym wyroku nie stwierdzono, że przestępstwo zostało popełnione na szkodę tego małoletniego.

Tabela 1. Wykaz sądów oraz liczba spraw z poszczególnych sądów, które zostały poddane analizie w ramach badania

Oznaczenie sądu	Liczba spraw poddanych analizie w ramach badania
SO w Łodzi	1
SO w Katowicach	1
SO w Krakowie	1
SO w Lublinie	1
SO w Nowym Sączu	2
SO w Rybniku	1
SO w Świdnicy	1
SO Warszawa-Praga w Warszawie	1
SO we Włocławku	1
SR w Białej Podlaskiej	3
SR w Bielsku-Białej	11
SR w Bielsku Podlaskim	4
SR w Biłgoraju	1
SR w Brodnicy	2
SR w Brzozowie	2
SR w Bydgoszczy	10
SR w Choszcznie	5
SR w Częstochowie	4
SR w Dąbrowie Górniczej	5
SR w Elblągu	1
SR w Gdyni	2
SR w Gnieźnie	8
SR w Gorzowie Wielkopolskim	5
SR w Grójcu	3
SR w Grudziądzu	1
SR w Inowrocławiu	1
SR w Kaliszu	9
SR w Kamiennej Górze	2
SR Katowice-Wschód w Katowicach	5
SR w Kępnie	2
SR w Kielcach	4

8 Informacje na temat próby badawczej

Oznaczenie sądu	Liczba spraw poddanych analizie w ramach badania
SR w Kłodzku	6
SR w Koszalinie	4
SR dla Krakowa-Krowodrzy w Krakowie	2
SR dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie	10
SR w Krośnie	3
SR w Lidzbarku Warmińskim	2
SR w Lipnie	5
SR w Lubinie	3
SR Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku	16
SR Lublin-Zachód w Lublinie	1
SR dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi	5
SR w Malborku	1
SR w Nowym Dworze Mazowieckim	3
SR w Olecku	1
SR w Ostrowie Wielkopolskim	2
SR w Piotrkowie Trybunalskim	3
SR Poznań-Stare Miasto w Poznaniu	1
SR Poznań-Grunwald i Jeżyce w Poznaniu	3
SR w Przemyślu	1
SR w Puławach	1
SR w Radomsku	2
SR w Rzeszowie	6
SR w Siedlcach	1
SR w Sławnie	1
SR w Słupsku	3
SR w Starogardzie Gdańskim	6
SR w Strzelcach Opolskich	2
SR w Strzelinie	2
SR w Suwałkach	1
SR w Szamotułach	1
SR Szczecin-Centrum w Szczecinie	1
SR Szczecin-Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie	3
SR w Świnoujściu	2
SR w Wągrowcu	2
SR w Wejherowie	3
SR w Wyszowie	1
SR w Zabrze	9

Oznaczenie sądu	Liczba spraw poddanych analizie w ramach badania
SR w Zduńskiej Woli	1
SR w Złotoryi	3
SR w Zwoleń	1
SR we Włocławku	11
SR we Włodawie	3

Z zamieszczonej tabeli 1 wynika, że łącznie przeanalizowano 238 spraw z 73 sądów, w tym 10 spraw z 9 sądów okręgowych oraz 228 spraw z 64 sądów rejonowych.

Przed przystąpieniem do analizy akt sporządzono ankietę składającą się z trzech części, tj. części A odnoszącej się do pokrzywdzonego, części B dotyczącej sprawcy oraz części C poświęconej zagadnieniom związanym z przebiegiem postępowania karnego.

Szczegółowe informacje odnoszące się do pokrzywdzonych występujących w analizowanych sprawach oraz do ich sytuacji rodzinnej

Łączna liczba pokrzywdzonych małoletnich występujących we wszystkich przeanalizowanych w ramach badania sprawach wyniosła 324, zaś łączna liczba sprawców to 247 osób.

Tabela 2. Czy są inni pokrzywdzeni w sprawie?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	197	60,8
Nie	127	39,2

W 197 przypadkach, co stanowi 60,8% wszystkich wypełnionych ankiet dotyczących małoletniego pokrzywdzonego, wskazano, że oprócz niego wystąpił jeszcze inny pokrzywdzony bądź też inni pokrzywdzeni. W 127 przypadkach (39,2%) małoletni pokrzywdzony, którego dotyczy ankiet, był jedynym pokrzywdzonym występującym w analizowanej sprawie. Warto również wspomnieć, że w badanych sprawach łącznie wystąpiło 154 pokrzywdzonych pełnoletnich. Z uwagi jednak na to, że przedmiotem badania była analiza sytuacji tylko małoletnich pokrzywdzonych, w trakcie zapoznawania się z aktami nie gromadzono szczegółowych informacji odnoszących się do pokrzywdzonych dorosłych.

Tabela 3. Płeć małoletniego pokrzywdzonego

Płeć	Liczba przypadków	Procent
Kobieta	215	66,4
Mężczyzna	109	33,6

W większości spraw małoletni pokrzywdzeni to osoby płci żeńskiej (215 osób, co stanowi 66,4% wszystkich pokrzywdzonych małoletnich), natomiast liczba pokrzywdzonych małoletnich płci męskiej wyniosła 109, co stanowi 33,6% wszystkich pokrzywdzonych małoletnich.

Tabela 4. Wiek pokrzywdzonego małoletniego w chwili popełnienia czynu

Wiek	Liczba przypadków	Procent
Poniżej 1. roku życia	13	4,0
Od 1. roku życia do 3 lat	26	8,0
Od powyżej 3 lat do 6 lat	51	15,7
Od powyżej 6 lat do 9 lat	53	16,4
Od powyżej 9 lat do 12 lat	73	22,5
Od powyżej 12 lat do 15 lat	80	24,7
Od powyżej 15 lat do 18 lat	17	5,3
Brak danych	11	3,4

Najwięcej pokrzywdzonych – aż 80 osób, co stanowi 24,7%, a zatem niemalże 1/4 wszystkich pokrzywdzonych – należało do przedziału wiekowego od powyżej 12 lat do 15 lat. Na drugim miejscu pod względem częstotliwości występowania znaleźli się pokrzywdzeni należący do przedziału wiekowego od powyżej 9 lat do 12 lat (73 osoby, co stanowi 22,5%). Ponadto trzeba wskazać, że: 53 pokrzywdzonych należało do przedziału wiekowego od powyżej 6 lat do 9 lat (16,4%); niewiele mniej, bo 51 osób (15,7%) – do przedziału wiekowego od powyżej 3 lat do 6 lat; 26 pokrzywdzonych (8,0%) to osoby w wieku od 1. roku życia do 3 lat; 17 osób (5,3%) znajdowało się w przedziale wiekowym od powyżej 15 lat do 18 lat. Podkreślenia wymaga, że aż 13 pokrzywdzonych (4,0%) to osoby poniżej 1. roku życia. Najmłodszy pokrzywdzony miał w czasie popełnienia czynu zaledwie 1 dzień. W 3 przypadkach pokrzywdzeni mieli po 3 miesiące, zaś w 2 przypadkach – po 4 tygodnie. W pojedynczych przypadkach pokrzywdzeni mieli odpowiednio: 20 dni, 2 miesiące, 7 miesięcy, 8 miesięcy, 11 miesięcy. Co do dwóch pokrzywdzonych należących do przedziału wiekowego poniżej 1. roku życia brak jest danych na temat ich dokładnego wieku. W odniesieniu do 11 pokrzywdzonych (3,4%) występujących we wszystkich badanych sprawach brak jest danych na temat ich wieku w czasie popełnienia czynu zabronionego. Średnia wieku pokrzywdzonych małoletnich w chwili dokonania czynu wyniosła 9,4 roku, przy czym średnia wieku małoletnich pokrzywdzonych płci żeńskiej – 10,3 roku, a małoletnich pokrzywdzonych płci męskiej – 7,6 roku.

Tabela 5. Wiek pokrzywdzonego małoletniego w chwili wszczęcia postępowania karnego

Wiek	Liczba przypadków	Procent
Poniżej 1. roku życia	7	2,2
Od 1. roku życia do 3 lat	11	3,4
Od powyżej 3 lat do 6 lat	30	9,3
Od powyżej 6 lat do 9 lat	51	15,7
Od powyżej 9 lat do 12 lat	58	17,9

Wiek	Liczba przypadków	Procent
Od powyżej 12 lat do 15 lat	112	34,6
Od powyżej 15 lat do 18 lat	41	12,6
Powyżej 18 lat	8	2,5
Brak danych	6	1,8

Najwięcej pokrzywdzonych – aż 112 osób, co stanowi 34,6%, a zatem ponad 1/3 wszystkich pokrzywdzonych – w chwili wszczęcia postępowania karnego należało do przedziału wiekowego od powyżej 12 lat do 15 lat. Na drugim miejscu pod względem częstotliwości występowania znaleźli się pokrzywdzeni, którzy w tej kategorii należeli do przedziału wiekowego od powyżej 9 lat do 12 lat (58 osób, co stanowi 17,9%). Dalej wyglądało to następująco: 51 pokrzywdzonych (15,7%) należało do przedziału wiekowego od powyżej 6 lat do 9 lat, a 41 osób (12,6%) – do przedziału wiekowego od powyżej 15 lat do 18 lat.; 30 pokrzywdzonych (9,3%) znajdowało się w przedziale wiekowym od powyżej 3 lat do 6 lat; 11 pokrzywdzonych (3,4%) to osoby w przedziale wiekowym od 1. roku życia do 3 lat; 8 osób (2,5%) miało powyżej 18 lat, przy czym najstarsza z nich miała wówczas 24 lata; 7 pokrzywdzonych (2,2%) nie miało ukończonego 1. roku życia. W odniesieniu do 6 pokrzywdzonych (1,8%) brak jest natomiast danych na temat ich wieku w czasie wszczęcia postępowania karnego.

Tabela 6. Wiek pokrzywdzonego małoletniego w chwili wydania wyroku przez sąd I instancji

Wiek	Liczba przypadków	Procent
Poniżej 1. roku życia	2	0,6
Od 1. roku życia do 3 lat	9	2,8
Powyżej 3 lat do 6 lat	21	6,5
Powyżej 6 lat do 9 lat	40	12,3
Powyżej 9 lat do 12 lat	49	15,1
Powyżej 12 lat do 15 lat	90	27,8
Powyżej 15 lat do 18 lat	78	24,1
Powyżej 18 lat	26	8,0
Brak danych	9	2,8

Najwięcej pokrzywdzonych – aż 90 osób, co stanowi 27,8% – w chwili wydania wyroku przez sąd I instancji należało do przedziału wiekowego od powyżej 12 lat do 15 lat. Na drugim miejscu pod względem częstotliwości występowania w badanej kategorii znaleźli się pokrzywdzeni, którzy należeli do przedziału wiekowego od powyżej 15 lat do 18 lat (78 osób, co stanowi 24,1%, a zatem niemalże 1/4 wszystkich pokrzywdzonych); dalej przedstawia się to następująco: 49 pokrzywdzonych (15,1%) należało do przedziału wiekowego od powyżej 9 lat do 12 lat, a 40 osób (12,3%) – do przedziału wiekowego od powyżej 6 lat do 9 lat;

26 pokrzywdzonych (8,0%) miało powyżej 18 lat, przy czym najstarsza z tych osób miała wówczas 27 lat; 21 pokrzywdzonych (6,5%) to osoby w wieku od powyżej 3. roku życia do 6 lat; 9 osób (2,8%) było w wieku od 1. roku życia do 3 lat, a 2 pokrzywdzonych (0,6%) nie miało ukończonego 1. roku życia. W odniesieniu do 9 pokrzywdzonych (2,8%) brak jest natomiast danych na temat ich wieku w czasie wydania wyroku przez sąd I instancji.

Tabela 7. Czy małoletni pokrzywdzony jest osobą z niepełnosprawnością?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	28	8,6
Nie	268	82,8
Brak danych	28	8,6

Zdecydowana większość małoletnich pokrzywdzonych (268 osób, co stanowi 82,8%) to osoby, u których nie stwierdzono niepełnosprawności. Spośród wszystkich małoletnich pokrzywdzonych 28 osób (8,6%) to osoby z niepełnosprawnością. W odniesieniu do 28 małoletnich pokrzywdzonych (8,6%) brak jest natomiast danych na temat tego, czy są to osoby z niepełnosprawnością.

Tabela 8. Rodzaj niepełnosprawności małoletniego pokrzywdzonego

Rodzaj niepełnosprawności	Liczba przypadków
Choroby układu oddechowego i układu krążenia oraz zaburzenia głosu, mowy i słuchu	1
Upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim	13
Niedosłuch	1
Niedosłuch oraz problemy z widzeniem	1
Zespół Tourette'a	1
Niepełnosprawność intelektualna, zespół Aspergera, depresja	1
Niepełnosprawność ruchowa, afazja	2
Padaczka pourazowa	1
Cukrzyca typu I	1
Wada serca	2
Choroba przewlekła (w ankiecie nie doprecyzowano, jaka to choroba)	1
Zaburzenia afektywne dwubiegunowe	1
Obniżone napięcie mięśniowe	1
Zespół Aspergera	1

W zdecydowanej większości przypadków niepełnosprawność małoletniego pokrzywdzonego polegała na tym, że stwierdzono u niego upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim. Z taką sytuacją mamy do czynienia łącznie w 13 przypadkach. W 2 przypadkach u małoletniego pokrzywdzonego występowała wada serca. Również w 2 przypadkach u małoletniego

pokrzywdzonego odnotowano niepełnosprawność ruchową oraz afazję. W pojedynczych przypadkach u małoletnich pokrzywdzonych występowały:

- choroby układu oddechowego i układu krążenia oraz zaburzenia głosu, mowy i słuchu;
- niedosłuch;
- niedosłuch oraz problemy z widzeniem;
- zespół Tourette'a;
- niepełnosprawność intelektualna, zespół Aspergera, depresja,
- padaczka pourazowa,
- cukrzyca typu I;
- choroba przewlekła, przy czym w ankiecie nie doprecyzowano, jaka to choroba,
- zaburzenia afektywne dwubiegunowe;
- obniżone napięcie mięśniowe;
- zespół Aspergera.

Tabela 9. Miejsce zamieszkania małoletniego pokrzywdzonego

Miejsce zamieszkania	Liczba przypadków	Procent
Wieś	137	42,3
Miasto do 50 000 mieszkańców	65	20,1
Miasto od powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców	27	8,3
Miasto od powyżej 100 000 do 500 000 mieszkańców	79	24,4
Miasto powyżej 500 000 mieszkańców	16	4,9

Najczęstszym miejscem zamieszkania małoletniego pokrzywdzonego była wieś. Z taką sytuacją mamy do czynienia w 137 przypadkach, co stanowi 42,3%. Drugim najczęściej występującym miejscem było miasto od powyżej 100 tys. do 500 tys. mieszkańców (79 przypadków, co stanowi 24,4%). Na trzecim miejscu znalazło się miasto do 50 tys. mieszkańców (65 przypadków, co stanowi 20,1%). W 27 przypadkach (8,3%) miejscem zamieszkania małoletniego pokrzywdzonego było miasto od powyżej 50 tys. mieszkańców do 100 tys. mieszkańców. Najmniej małoletnich pokrzywdzonych to osoby zamieszkujące w miastach powyżej 500 tys. mieszkańców. We wszystkich przeanalizowanych sprawach wystąpiło ich bowiem 16, co stanowi 4,9%.

Tabela 10. Kto sprawował opiekę prawną nad pokrzywdzonym małoletnim w czasie popełnienia czynu zabronionego?

Opiekunowie prawni	Liczba przypadków	Procent
Oboje rodzice (biologiczni)	227	70,1
Matka	73	22,5

Opiekunowie prawni	Liczba przypadków	Procent
Ojciec	5	1,5
Babcia lub dziadek	3	0,9
Przedstawiciele instytucjonalnych placówek pieczy zastępczej	4	1,2
Inni*	6	1,9
Brak danych	6	1,9

* W analizowanych sprawach byli to: matka i ojczym (2 przypadki), matka i babcia lub dziadek (1 przypadek), rodzice zastępczy (1 przypadek). W odniesieniu do 2 przypadków brak jest szczegółowych danych na temat tego, przez jaki inny podmiot była sprawowana opieka prawna nad małoletnim pokrzywdzonym w czasie popełnienia czynu zabronionego na jego szkodę.

W zdecydowanej większości przypadków, tj. w odniesieniu do 227 (70,1%), opiekę prawną nad pokrzywdzonym małoletnim w czasie popełnienia czynu zabronionego sprawowali oboje rodzice biologiczni. W 73 przypadkach (22,5%) opieka ta była sprawowana tylko przez jego matkę. W 5 przypadkach (1,5%) opiekunem prawnym był natomiast jego ojciec. W 3 przypadkach (0,9%) opiekę prawną nad pokrzywdzonym sprawowali babcia lub dziadek pokrzywdzonego, w 4 przypadkach (1,2%) – przedstawiciele instytucjonalnych placówek pieczy zastępczej, a w 6 przypadkach (1,9%) opiekę tę sprawowały inne niż wymienione wyżej osoby. W odniesieniu do 6 małoletnich pokrzywdzonych brak jest natomiast danych na temat tego, kto w czasie popełnienia czynu sprawował nad nimi opiekę.

Tabela 11. Kto sprawował opiekę faktyczną nad pokrzywdzonym małoletnim w czasie popełnienia czynu zabronionego?

Opiekunowie faktyczni	Liczba przypadków	Procent
Oboje rodzice (biologiczni)	178	54,9
Matka	56	17,3
Ojciec	11	3,4
Matka albo ojciec wraz z partnerem/partnerką niebędącym/niebędącą rodzicem biologicznym dziecka	61	18,8
Babcia lub dziadek	1	0,3
Przedstawiciele instytucjonalnych placówek pieczy zastępczej	9	2,8
Inni*	6	1,9
Brak danych	2	0,6

* W analizowanych sprawach byli to: matka i babcia lub dziadek (1 przypadek), rodzice zastępczy (1 przypadek), siostrzenica ojca pokrzywdzonego małoletniego (1 przypadek). W odniesieniu do 3 przypadków brak jest szczegółowych danych na temat tego, przez jaki inny podmiot była sprawowana opieka faktyczna nad małoletnim pokrzywdzonym w czasie popełnienia czynu zabronionego na jego szkodę.

Jeśli natomiast wziąć pod uwagę kwestię opieki faktycznej sprawowanej nad pokrzywdzonym małoletnim w czasie popełnienia czynu zabronionego, to wskazać należy, że

w 178 przypadkach (54,9%) opiekę taką sprawowali oboje rodzice biologiczni. W 61 przypadkach (18,8%) byli to matka albo ojciec wraz z partnerem/partnerką niebędącym/niebędącą rodzicem biologicznym dziecka. W 56 przypadkach (17,3%) opieka faktyczna była sprawowana tylko przez matkę pokrzywdzonego, zaś w 11 przypadkach (3,4%) – tylko przez jego ojca. W 9 przypadkach (2,8%) opieka ta była sprawowana przez przedstawicieli instytucjonalnych placówek pieczy zastępczej. Zaledwie w 1 przypadku (0,3%) opiekę faktyczną nad pokrzywdzonym małoletnim sprawowali jego babcia albo dziadek. W odniesieniu do 6 pokrzywdzonych małoletnich (1,9%) były to inne niż wymienione wyżej podmioty. Co do 2 pokrzywdzonych (0,6%) brak jest natomiast danych na temat tego, kto sprawował nad nimi opiekę faktyczną w czasie popełnienia czynu zabronionego.

Tabela 12. Miejsce zamieszkania małoletniego pokrzywdzonego w czasie popełnienia czynu zabronionego

Miejsce zamieszkania	Liczba przypadków	Procent
Dom rodzinny*	306	94,4
Instytucjonalna placówka pieczy zastępczej**	8	2,5
Inne	10	3,1

* Termin ten oznacza zamieszkiwanie z rodzicami lub jednym z rodziców.

** Przykładowo, placówka opiekuńczo-wychowawcza, regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

W zdecydowanej większości przypadków miejscem zamieszkania małoletniego pokrzywdzonego w czasie popełnienia czynu zabronionego był jego dom rodzinny, rozumiany jako miejsce, w którym małoletni zamieszkiwał wraz ze swoimi rodzicami lub z jednym z rodziców. Z taką sytuacją mamy bowiem do czynienia w odniesieniu do 306 pokrzywdzonych, co stanowi 94,4%. W 8 przypadkach (2,5%) małoletni pokrzywdzony zamieszkiwał w instytucjonalnej placówce pieczy zastępczej. Miejscem zamieszkania 10 pokrzywdzonych małoletnich (3,1%) było miejsce inne niż dom rodzinny albo instytucjonalna placówka pieczy zastępczej.

Tabela 13. Jakie było inne miejsce zamieszkania małoletniego pokrzywdzonego w czasie popełnienia czynu zabronionego?

Inne miejsce	Liczba przypadków
Bursa szkolna/internat	1
Dom rodziców zastępczych	2
Mieszkanie babci	2
Młodzieżowy ośrodek wychowawczy	1
Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	1
Brak danych	3

Wśród innych miejsc, w których małoletni pokrzywdzony zamieszkiwał w czasie, w którym doszło do popełnienia czynu zabronionego na jego szkodę, znalazły się: dom rodziców zastępczych (2 przypadki), mieszkanie babci (2 przypadki), bursa szkolna (1 przypadek), młodzieżowy ośrodek wychowawczy (1 przypadek) oraz specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy (1 przypadek). W odniesieniu do 3 małoletnich pokrzywdzonych brak jest danych na temat ich miejsca zamieszkania w czasie, w którym doszło do popełnienia na ich szkodę czynu zabronionego.

Tabela 14. Liczba osób zamieszkujących wspólnie z pokrzywdzonym w czasie popełnienia czynu zabronionego

Liczba osób	Liczba przypadków	Procent
1	12	3,7
2	42	13,0
3	90	27,8
Więcej niż 3	152	46,9
Brak danych	28	8,6

W 152 przypadkach (46,9%) liczba osób zamieszkujących wspólnie z małoletnim pokrzywdzonym w czasie popełnienia czynu zabronionego wyniosła więcej niż 3. W 90 przypadkach (27,8%) liczba ta wynosiła 3. Z kolei 42 małoletnich pokrzywdzonych (13,0%) zamieszkiwało wspólnie z dwiema innymi osobami, zaś 12 pokrzywdzonych małoletnich (3,7%) – z tylko jedną osobą. W odniesieniu do 28 małoletnich pokrzywdzonych (8,6%) brak jest natomiast danych na temat liczby osób, które w czasie popełnienia czynu zabronionego zamieszkiwały wspólnie z tymi małoletnimi.

Tabela 15. Liczba więcej niż 3 osób zamieszkujących wspólnie z małoletnim pokrzywdzonym

Liczba osób	Liczba przypadków
4	72
5	28
6	15
7	13
8	15
9	2
10	3
Brak danych	4

W sytuacji, gdy osób wspólnie zamieszkujących z małoletnim pokrzywdzonym było więcej niż 3, liczba tych osób wyniosła odpowiednio: 4 (72 przypadki), 5 (28 przypadków),

6 (15 przypadków), 7 (13 przypadków), 8 (15 przypadków), 9 (2 przypadki) oraz 10 (3 przypadki). W odniesieniu do 4 przypadków brak jest danych na ten temat.

Tabela 16. Liczba małoletnich zamieszkujących wspólnie z pokrzywdzonym małoletnim w czasie popełnienia czynu zabronionego

Liczba małoletnich	Liczba przypadków	Procent
0	72	22,2
1	95	29,3
2	60	18,5
3	31	9,7
Więcej niż 3	39	12,0
Brak danych	27	8,3

W 95 przypadkach (29,3%) wspólnie z pokrzywdzonym małoletnim w czasie popełnienia czynu zabronionego zamieszkiwał tylko jeden małoletni. W 72 przypadkach (22,2%) nie zamieszkiwał z nim żaden inny małoletni. W 60 przypadkach (18,5%) liczba małoletnich zamieszkujących wspólnie z pokrzywdzonym w czasie popełnienia czynu zabronionego wyniosła 2, w 39 przypadkach (12,0%) było to więcej niż 3 małoletnich, zaś w 31 przypadkach (9,7%) – 3 małoletnich. W odniesieniu do 27 małoletnich pokrzywdzonych (8,3%) brak jest danych na ten temat.

Tabela 17. Liczba więcej niż 3 małoletnich zamieszkujących wspólnie z małoletnim pokrzywdzonym w czasie popełnienia czynu zabronionego

Liczba małoletnich	Liczba przypadków
4	9
5	8
6	14
7	3
Brak danych	5

W sytuacji, gdy małoletnich wspólnie zamieszkujących z małoletnim pokrzywdzonym, którego dotyczy ankieta, było więcej niż 3, ich liczba wyniosła odpowiednio: 4 (9 przypadków), 5 (8 przypadków), 6 (14 przypadków) oraz 7 (3 przypadki). W odniesieniu do 5 przypadków brak jest danych na ten temat.

Tabela 18. Struktura rodziny małoletniego pokrzywdzonego w czasie popełnienia czynu zabronionego*

Struktura rodziny	Liczba przypadków
Rodzina pełna (rodzice biologiczni razem prowadzący gospodarstwo domowe, także jeśli nie są małżeństwem)	174
Rodzic biologiczny pozostaje w związku i zamieszkuje z osobą niebędącą rodzicem małoletniego	72

Struktura rodziny	Liczba przypadków
Rodzina zastępcza	1
Rodzice biologiczni są rozwiedzeni	25
Rodzice biologiczni pozostają w separacji	2
Rodzice biologiczni, którzy nie byli małżeństwem, rozstali się	41
Jeden z rodziców biologicznych nie żyje	16
Inne**	9
Brak danych	19

* W tym pytaniu możliwy był wybór wielokrotny, wobec tego nie jest możliwe wskazanie danych procentowych.

** Przykładowo, przysposobienie.

Tabela 19. Czy w sytuacji, w której wspólnie z małoletnim pokrzywdzonym zamieszkują inni małoletni, występują różnice w traktowaniu przez podejrzanego tego pokrzywdzonego i innych małoletnich?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	54	24,0
Nie	94	41,8
Brak danych	77	34,2

Jak wskazano powyżej, w 225 przypadkach wspólnie z małoletnim pokrzywdzonym, którego dotyczy ankieta, zamieszkiwał inny małoletni. Spośród tych przypadków, w 54 (24,0%) występowały różnice w traktowaniu przez podejrzanego małoletniego pokrzywdzonego i innych małoletnich zamieszkujących wspólnie z tym pokrzywdzonym. W 94 przypadkach (41,8%) takie różnice w traktowaniu nie wystąpiły. W odniesieniu do 77 przypadków (34,2%) brak jest natomiast danych na temat tego, czy wystąpiły różnice w traktowaniu przez sprawcę małoletniego pokrzywdzonego, którego dotyczy ankieta, i innych małoletnich zamieszkujących wspólnie z tym pokrzywdzonym

Tabela 20. Czy na podstawie akt sprawy w czasie badania zidentyfikowano charakterystyczne zachowania rodziców, które mogły stanowić zagrożenie dla małoletniego?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	222	68,5
Nie	72	22,2
Brak danych	30	9,3

W zdecydowanej większości przypadków (222, co stanowi 68,5%) na podstawie akt sprawy w czasie badania zidentyfikowano charakterystyczne zachowania rodziców, które mogły stanowić zagrożenie dla małoletniego. W 72 przypadkach (22,2%) takich czynników nie wykazano. W odniesieniu do 30 przypadków (9,3%) brak jest natomiast danych na temat tego, czy doszło do zidentyfikowania tego rodzaju czynników.

Tabela 21. Jakie charakterystyczne zachowania rodziców, które mogły stanowić zagrożenie dla małoletniego, zidentyfikowano na podstawie akt sprawy*?

Charakterystyczne zachowania rodziców	Liczba przypadków
Przemoc domowa	126
Problemy ze zdrowiem psychicznym	22
Nadużywanie narkotyków	27
Nadużywanie alkoholu	157
Historia przestępczości, w szczególności przestępstw z użyciem przemocy	45
Wzorce wielu, następujących po sobie partnerów	19
Macierzyństwo poniżej 18. roku życia	5
Brak wsparcia ze strony drugiego rodzica i/lub niestabilne relacje z drugim rodzicem	76

* W tym pytaniu możliwy był wybór wielokrotny, wobec tego nie jest możliwe wskazanie danych procentowych.

Wśród zidentyfikowanych na podstawie akt sprawy czynników w charakterystyce rodziców, które mogły stanowić zagrożenie dla małoletniego, najczęściej występującym było nadużywanie alkoholu. Czynnik ten wskazano bowiem aż w 157 przypadkach. Drugim w kolejności pod względem najczęściej występujących czynników w badanej kategorii była przemoc domowa (wskazana w 126 przypadkach). Pozostałe czynniki to: brak wsparcia ze strony drugiego rodzica i/lub niestabilne relacje z drugim rodzicem (76 przypadków); historia przestępczości, w szczególności przestępstw z użyciem przemocy (45 przypadków); nadużywanie narkotyków (27 przypadków); problemy ze zdrowiem psychicznym (22 przypadki); wzorce wielu, następujących po sobie partnerów (19 przypadków) oraz macierzyństwo poniżej 18. roku życia (5 przypadków).

Tabela 22. Kim jest małoletni pokrzywdzony dla sprawcy?

Relacja pokrzywdzonego względem sprawcy	Liczba przypadków	Procent
Dziecko biologiczne	134	41,4
Pasierb*	44	13,6
Brat/siostra (także przyrodni)	13	4,0
Kuzynka/kuzyn	3	0,9
Inna osoba z rodziny	36	11,1
Osoba obca znana pokrzywdzonemu	74	22,8
Osoba obca, której pokrzywdzony nie zna	18	5,6
Brak danych	2	0,6

* Oznacza także dziecko biologiczne partnera sprawcy.

Najwięcej pokrzywdzonych małoletnich (134 spośród 324, co stanowi 41,4%) to dzieci biologiczne sprawców. W 74 przypadkach (22,8%) sprawcą była osoba obca (spoza kręgu rodziny), znana pokrzywdzonemu małoletniemu. W 44 przypadkach (13,6%) pokrzywdzony małoletni był pasierbem sprawcy. W 36 przypadkach (11,1%) sprawcy to członkowie rodziny inni niż rodzice biologiczni, rodzice przyrodni czy rodzeństwo małoletniego pokrzywdzonego. W przypadku 18 sprawców (5,6%) były to osoby dla nich obce (pokrzywdzeni w ogóle ich nie znali). W 13 przypadkach (4,0%) sprawca był bratem albo siostrą pokrzywdzonego małoletniego (także jeśli było to rodzeństwo przyrodnie małoletniego pokrzywdzonego). W 3 przypadkach (0,9%) sprawca to kuzynka albo kuzyn małoletniego pokrzywdzonego. W dwóch przypadkach (0,6%) brak jest natomiast danych na temat relacji łączącej sprawcę z pokrzywdzonym małoletnim.

Tabela 23. Czy zgłoszony czyn zabroniony był pierwszym zgłoszonym na szkodę małoletniego pokrzywdzonego, którego dotyczy ankieta?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	267	82,4
Nie	31	9,5
Brak danych	26	8,1

W zdecydowanej większości przypadków zgłoszony czyn zabroniony był pierwszym czynem zgłoszonym na szkodę pokrzywdzonego małoletniego, którego dotyczyła ankieta. Z taką sytuacją mamy bowiem do czynienia w odniesieniu aż do 267 pokrzywdzonych (82,4%). W przypadku 31 pokrzywdzonych (9,5%) zgłoszony czyn zabroniony nie był pierwszym czynem zgłoszonym na ich szkodę. W odniesieniu do 26 pokrzywdzonych (8,1%) brak jest natomiast danych na ten temat.

Tabela 24. Czy na szkodę małoletniego pokrzywdzonego, którego dotyczy ankieta, sprawca wcześniej popełnił inny czyn zabroniony?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	26	8,0
Nie	264	81,5
Brak danych	34	10,5

W zdecydowanej większości przypadków (264, co stanowi 81,5%) sprawca nie popełnił wcześniej innego czynu zabronionego na szkodę pokrzywdzonego małoletniego, którego dotyczyła ankieta. W 26 przypadkach (8,0%) sprawca popełnił wcześniej inny czyn zabroniony na szkodę badanego małoletniego. W odniesieniu do 34 przypadków (10,5%) brak jest natomiast danych na ten temat.

Tabela 25. Czy przed ujawnieniem czynu zabronionego, którego dotyczy postępowanie, sąd opiekuńczy kiedykolwiek badał sytuację małoletniego pokrzywdzonego?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	94	29,0
Nie	127	39,2
Brak danych	103	31,8

W 127 przypadkach, co stanowi 39,2%, przed ujawnieniem czynu zabronionego, którego dotyczyło postępowanie objęte badaniem, sąd opiekuńczy nie badał sytuacji małoletniego pokrzywdzonego. Badanie takie miało miejsce w 94 przypadkach (29,0%). W odniesieniu do 103 przypadków (31,8%) brak jest natomiast danych na temat tego, czy sąd opiekuńczy przed ujawnieniem czynu zabronionego badał sytuację małoletniego.

Tabela 26. Czy przed ujawnieniem czynu zabronionego jakikolwiek członek rodziny zamieszkujący z małoletnim pokrzywdzonym pozostawał pod nadzorem kuratora sądowego?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	39	12,0
Nie	154	47,5
Brak danych	131	40,4

Tylko w 39 przypadkach, co stanowi 12% wszystkich spraw, przed ujawnieniem czynu zabronionego, którego dotyczyło postępowanie objęte badaniem, członek rodziny zamieszkujący wspólnie z małoletnim pokrzywdzonym pozostawał pod nadzorem kuratora sądowego. W 154 przypadkach (47,5%) nikt z jego rodziny nie pozostawał pod nadzorem kuratora sądowego. W odniesieniu do 131 przypadków (40,4%) brak jest natomiast danych na temat tego, czy przed ujawnieniem czynu zabronionego, którego dotyczyło postępowanie objęte badaniem, jakikolwiek członek rodziny zamieszkujący z małoletnim był objęty nadzorem kuratora sądowego.

Tabela 27. Czy przed ujawnieniem czynu zabronionego w rodzinie małoletniego pokrzywdzonego dochodziło do interwencji policji?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	132	40,7
Nie	109	33,6
Brak danych	83	25,7

W 132 przypadkach (40,7%) przed ujawnieniem czynu zabronionego w rodzinie małoletniego pokrzywdzonego dochodziło do interwencji policji. W 109 przypadkach nie było takich działań. W odniesieniu do 83 przypadków brak jest danych na temat tego, czy przed ujawnieniem czynu zabronionego w rodzinie dochodziło do interwencji policji.

Tabela 28. Czy wobec rodziny małoletniego pokrzywdzonego stosowano procedurę „Niebieskie Karty” przed wszczęciem postępowania karnego?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	113	34,9
Nie	121	37,3
Brak danych	90	27,8

W 113 przypadkach (34,9%) wobec rodziny małoletniego pokrzywdzonego stosowano procedurę „Niebieskie Karty” przed wszczęciem postępowania karnego. W 121 przypadkach (37,3%) nie była stosowana taka procedura. W odniesieniu do 90 przypadków (27,8%) brak jest danych na temat tego, czy wobec rodziny była stosowana procedura „Niebieskie Karty” przed wszczęciem postępowania karnego.

Tabela 29. Czy przed ujawnieniem czynu zabronionego u małoletniego pokrzywdzonego stwierdzono skłonności do samookaleczeń, nadużywania alkoholu, narkotyków, zachowań ryzykownych (prób samobójczych) lub czy był on leczony psychiatrycznie?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	49	15,1
Nie	219	67,6
Brak danych	56	17,3

W 49 przypadkach (15,1%) przed ujawnieniem czynu zabronionego u małoletniego pokrzywdzonego stwierdzono skłonności do samookaleczeń, nadużywania alkoholu, narkotyków, zachowań ryzykownych (prób samobójczych) bądź też był on leczony psychiatrycznie. W zdecydowanej większości przypadków (219, co stanowi 67,6%) takich skłonności u małoletniego pokrzywdzonego nie ujawniono ani też nie był on leczony psychiatrycznie. W odniesieniu do 56 przypadków (17,3%) brak jest danych na ten temat.

Tabela 30. Czy przed ujawnieniem czynu zabronionego rodzina (małoletni pokrzywdzony i jego rodzice/opiekunowie) była objęta systemem opieki społecznej?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	104	32,1
Nie	104	32,1
Brak danych	116	35,8

W 104 przypadkach (32,1%) przed ujawnieniem czynu zabronionego rodzina (małoletni pokrzywdzony i jego rodzice/opiekunowie) była objęta systemem opieki społecznej. Dokładnie w takiej samej liczbie przypadków rodzina małoletniego pokrzywdzonego nie była objęta tym systemem. W odniesieniu do 116 spraw (35,8%) brak jest natomiast danych na temat tego, czy rodzina małoletniego pokrzywdzonego pozostawała w systemie opieki społecznej.

Tabela 31. Czy przed ujawnieniem czynu zabronionego małoletni pokrzywdzony korzystał ze świadczeń zdrowotnych bądź był pod opieką placówek służby zdrowia w związku z obrażeniami ciała?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	15	4,6
Nie	184	56,8
Brak danych	125	38,6

W 15 przypadkach (4,6%) przed ujawnieniem czynu zabronionego małoletni pokrzywdzony korzystał ze świadczeń zdrowotnych bądź też był pod opieką placówek służby zdrowia w związku z doznanymi obrażeniami ciała. W 184 przypadkach (56,8%) w badanej kategorii nie korzystał on ze świadczeń zdrowotnych ani też nie był pod opieką placówek służby zdrowia w związku z doznanymi obrażeniami ciała. W odniesieniu do 125 przypadków (38,6%) brak jest danych na ten temat.

Tabela 32. Czy przed ujawnieniem czynu zabronionego pracownicy placówki opieki zdrowotnej zidentyfikowali nieprawidłowości?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	6	40,0
Nie	7	46,7
Brak danych	2	13,3

Spośród 15 przypadków, w których przed ujawnieniem czynu zabronionego małoletni pokrzywdzony korzystał ze świadczeń zdrowotnych bądź był pod opieką placówek służby zdrowia w związku z doznanymi obrażeniami ciała, w 6 (40%) pracownicy placówki opieki zdrowotnej zidentyfikowali nieprawidłowości, a w 7 (46,7%) ich nie wskazali. W odniesieniu do 2 przypadków (13,3%) brak jest danych na temat tego, czy przed ujawnieniem czynu zabronionego pracownicy placówki opieki zdrowotnej zidentyfikowali nieprawidłowości.

Tabela 33. Czy w związku z ujawnionymi nieprawidłowościami pracownicy placówki opieki zdrowotnej podjęli działania?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	5	83,3
Nie	1	16,7

Spośród 6 przypadków, w których przed ujawnieniem czynu zabronionego pracownicy placówki opieki zdrowotnej zidentyfikowali nieprawidłowości, w 5 (83,3%) podjęli oni stosowne działania. Tylko w 1 przypadku (16,7%) pracownicy placówki opieki zdrowotnej nie podjęli żadnych działań pomimo ujawnionych nieprawidłowości.

Tabela 34. Jakiego rodzaju działania zostały podjęte przez pracowników placówki opieki zdrowotnej w związku z ujawnionymi nieprawidłowościami?

Działania pracowników opieki zdrowotnej	Liczba przypadków
Zawiadomienie instytucji opieki społecznej o sytuacji małoletniego	1
Zawiadomienie policji o sytuacji małoletniego	2
Zawiadomienie sądu o sytuacji małoletniego	1
Zawiadomienie jednocześnie policji, prokuratury i sądu o sytuacji małoletniego	1

W związku z ujawnionymi nieprawidłowościami pracownicy placówki opieki zdrowotnej w 2 przypadkach zawiadomili policję o sytuacji małoletniego, w 1 przypadku – instytucję opieki społecznej, w 1 przypadku – sąd, a w 1 przypadku – jednocześnie policję, prokuraturę i sąd.

Tabela 35. Czy w czasie popełnienia czynu zabronionego małoletni pokrzywdzony uczęszczał do placówki oświatowej?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	262	80,8
Nie	30	9,3
Brak danych	32	9,9

Zdecydowana większość małoletnich pokrzywdzonych w czasie popełnienia na ich szkodę czynu zabronionego uczęszczała do placówki oświatowej. Z taką sytuacją mamy do czynienia w 262 przypadkach, co stanowi 80,8% wszystkich pokrzywdzonych. Zaledwie 30 małoletnich (9,3%) w czasie popełnienia na ich szkodę czynu zabronionego nie uczęszczało do placówki oświatowej. W odniesieniu do 32 przypadków (9,9%) brak jest danych na ten temat.

Tabela 36. Do jakiej placówki oświatowej uczęszczał małoletni pokrzywdzony w czasie popełnienia na jego szkodę czynu zabronionego?

Rodzaj placówki oświatowej	Liczba przypadków	Procent
Żłobek	0	0
Przedszkole	11	4,3
Szkoła podstawowa	196	74,9
Gimnazjum	10	3,9
Szkoła zawodowa	1	0,4
Szkoła średnia	42	16,1
Szkoła specjalna	1	0,4

Spośród 262 małoletnich, którzy w czasie popełnienia na ich szkodę czynu zabronionego uczęszczałi do placówki oświatowej, aż 196 osób (74,9%, a zatem niemalże 3/4 wszystkich pokrzywdzonych uczęszczających do placówek oświatowych) to uczniowie szkoły podstawo-

wej, 42 osoby (16,1%) – uczniowie szkoły średniej, 11 osób (4,3%) uczęszczało do przedszkola, 10 osób (3,9%) to uczniowie gimnazjów, 1 osoba (0,4%) w analizowanym przedziale czasowym uczęszczała do szkoły zawodowej, a 1 osoba (0,4%) – do szkoły specjalnej.

Tabela 37. Czy przed popełnieniem czynu zabronionego pracownicy placówki oświatowej zidentyfikowali nieprawidłowości?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	62	23,7
Nie	110	42,0
Brak danych	90	34,3

Spośród 262 przypadków małoletnich pokrzywdzonych, którzy w czasie popełnienia na ich szkodę czynu zabronionego uczęszczali do placówki oświatowej, jedynie w przypadku 62 osób (23,7%) pracownicy placówki oświatowej zidentyfikowali nieprawidłowości. W przypadku 110 małoletnich (42%) pracownicy tej placówki nie wskazali uchybień. W odniesieniu do 90 pokrzywdzonych uczęszczających do placówki oświatowej (34,3%) brak jest danych na temat tego, czy pracownicy tej placówki zidentyfikowali nieprawidłowości.

Tabela 38. Jakiego rodzaju nieprawidłowości zidentyfikowali pracownicy placówki oświatowej przed popełnieniem czynu zabronionego na szkodę małoletniego pokrzywdzonego*?

Rodzaj nieprawidłowości	Liczba przypadków
Zaniedbanie małoletniego	16
Częste nieobecności małoletniego	26
Brak kontaktu z rodzicem/opiekunem małoletniego	12
Złe zachowanie małoletniego	28
Inne	23

* W tym pytaniu możliwy był wybór wielokrotny, wobec tego nie jest możliwe wskazanie danych procentowych.

Do najczęstszych nieprawidłowości zidentyfikowanych przez pracowników placówki oświatowej przed popełnieniem czynu zabronionego na szkodę małoletniego pokrzywdzonego należały jego złe zachowanie (28 przypadków) oraz częste nieobecności w placówce oświatowej (26 przypadków). W 16 przypadkach pracownicy placówki oświatowej zidentyfikowali zaniedbanie małoletniego, zaś w 12 przypadkach stwierdzono brak kontaktu z jego rodzicem/opiekunem. W 23 przypadkach wskazano inne niż wymienione wyżej nieprawidłowości. Wśród nich znalazły się następujące:

- agresja małoletniego (2 przypadki);
- częste ataki złości ze strony małoletniego (2 przypadki);
- obrażenia ciała małoletniego (3 przypadki);
- smutek, wycofanie małoletniego (3 przypadki);

- podejrzenie o utrzymywaniu przez małoletnią kontaktów seksualnych ze starszym mężczyzną (1 przypadek);
- przemoc stosowana wobec małoletniego (5 przypadków);
- rodzic znajdujący się pod wpływem alkoholu w momencie odbierania dziecka ze szkoły (1 przypadek);
- brak wyrażenia zgody przez matkę małoletniego na jego kontakty z pedagogiem (1 przypadek);
- powzięcie informacji o pozostawianiu małoletniego pod opieką partnera matki na czas jej wyjazdów zagranicznych (1 przypadek);
- złe wyniki małoletniego w nauce (2 przypadki);
- nagła utrata wagi przez małoletniego (1 przypadek);
- częste omdlenia małoletniego (1 przypadek).

Tabela 39. Czy w związku z ujawnionymi nieprawidłowościami pracownicy placówki oświatowej podjęli działania?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	47	75,8
Nie	9	14,5
Brak danych	6	9,7

Spośród 62 przypadków, w których przed popełnieniem czynu zabronionego na szkodę małoletniego pokrzywdzonego pracownicy placówki oświatowej zidentyfikowali nieprawidłowości, w 47 (75,8%) podjęli oni stosowne działania. W 9 przypadkach (14,5%) takie działania nie zostały przez nich podjęte. W odniesieniu do 6 przypadków (9,7%) brak jest danych na temat tego, czy w związku z ujawnionymi nieprawidłowościami pracownicy placówki oświatowej podjęli stosowne działania.

Tabela 40. Jakiego rodzaju działania zostały podjęte przez pracowników placówki oświatowej w związku z wykryciem nieprawidłowości?*

Rodzaj działania	Liczba przypadków
Powiadomienie instytucji opieki społecznej	8
Zawiadomienie policji/prokuratury o sytuacji małoletniego	17
Nawiązanie kontaktu z rodzicami/opiekunami małoletniego	21
Skierowanie małoletniego na rozmowę z pedagogiem/psychologiem szkolnym	14
Zawiadomienie sądu o sytuacji małoletniego	3
Zawiadomienie dyrekcji domu dziecka o licznych nieobecnościach małoletniego w szkole	1
Skierowanie małoletniego do poradni psychologiczno-pedagogicznej	2

* Pytanie to było pytaniem otwartym. W związku z tym, że w niektórych analizowanych przypadkach podejmowane było więcej niż jedno działanie ze strony pracowników placówki oświatowej, w tabeli zestawiono wszystkie podejmowane w danej sprawie działania.

Najczęstszym działaniem podejmowanym przez pracowników placówki oświatowej w przypadku ujawnienia nieprawidłowości było nawiązanie kontaktu z rodzicami bądź też opiekunami małoletniego pokrzywdzonego. Z taką sytuacją mamy do czynienia w 21 przypadkach. W 17 przypadkach miało miejsce zawiadomienie policji albo prokuratury o sytuacji małoletniego. W 14 przypadkach skierowano małoletniego pokrzywdzonego na rozmowę z pedagogiem lub psychologiem szkolnym. W 8 przypadkach pracownicy placówki oświatowej powiadomili instytucje opieki społecznej o sytuacji małoletniego. Wśród podejmowanych działań należy także wskazać: zawiadomienie sądu o sytuacji małoletniego (3 przypadki), skierowanie małoletniego do poradni psychologiczno-pedagogicznej (2 przypadki) oraz zawiadomienie dyrekcji domu dziecka o licznych nieobecnościach małoletniego w szkole (1 przypadek).

Tabela 41. Czy przed ujawnieniem czynu zabronionego ktokolwiek, kto miał kontakt z małoletnim pokrzywdzonym (rodzina z wyłączeniem innych pokrzywdzonych w sprawie, sąsiedzi, znajomi, nauczyciele), wiedział o sytuacji zagrażającej małoletniemu?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	210	64,8
Nie	84	25,9
Brak danych	30	9,3

W 210 przypadkach (64,8%) stwierdzono, że przed ujawnieniem czynu zabronionego osoby, które miały kontakt z małoletnim pokrzywdzonym (rodzina z wyłączeniem innych pokrzywdzonych w sprawie, sąsiedzi, znajomi, nauczyciele), wiedziały o sytuacji zagrażającej małoletniemu. W 84 przypadkach (25,9%) stwierdzono, że nikt, kto miał kontakt z małoletnim przed ujawnieniem czynu zabronionego, nie miał wiedzy na temat takiej sytuacji. W odniesieniu do 30 przypadków (9,3%) brak jest natomiast danych na temat tego, czy ktokolwiek, kto miał kontakt z małoletnim przed ujawnieniem czynu zabronionego, wiedział o sytuacji zagrażającej temu małoletniemu.

Tabela 42. Czy po ujawnieniu czynu zabronionego w sprawie małoletniego pokrzywdzonego orzekał sąd opiekuńczy?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	55	17,0
Nie	148	45,7
Brak danych	121	37,3

W 55 przypadkach (17%) po ujawnieniu czynu zabronionego w sprawie małoletniego pokrzywdzonego orzekał sąd opiekuńczy. W 148 przypadkach (45,7%) sąd opiekuńczy nie orzekał w jego sprawie. W odniesieniu do 121 przypadków (37,3%), na podstawie analizo-

wanych akt sprawy karnej, nie można było ustalić, czy po ujawnieniu czynu zabronionego w sprawie małoletniego orzekł sąd opiekuńczy.

Tabela 43. Czy po ujawnieniu czynu małoletniemu pokrzywdzonemu udzielono pomocy psychologicznej?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	68	21,0
Nie	46	14,2
Brak danych	210	64,8

W zdecydowanej większości przypadków (aż 210, co stanowi 64,8%), na podstawie analizowanych akt sprawy karnej, nie można było ustalić, czy po ujawnieniu czynu zabronionego małoletniemu udzielono pomocy psychologicznej. W 68 przypadkach (21%) stwierdzono, że jej udzielono. W 46 przypadkach (14,2%) ustalono natomiast, że po ujawnieniu czynu zabronionego małoletniemu nie została udzielona pomoc psychologiczna.

Tabela 44. Jeżeli małoletni pokrzywdzony uczęszczał do placówki oświatowej, to czy po ujawnieniu czynu objęto go ochroną, udzielono mu w placówce wsparcia?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	21	8,0
Nie	22	8,4
Brak danych	219	83,6

Spośród 262 przypadków, w których małoletni w czasie popełnienia na jego szkodę czynu zabronionego uczęszczał do placówki oświatowej, w ich zdecydowanej większości (aż 219, co stanowi 83,6%), na podstawie analizowanych akt sprawy karnej, nie można było ustalić, czy po ujawnieniu czynu zabronionego objęto małoletniego ochroną bądź też w inny sposób udzielono mu w tej placówce wsparcia. Zaledwie w 21 przypadkach (8%) stwierdzono, że w badanej kategorii objęto go ochroną bądź też udzielono mu w placówce oświatowej innego wsparcia. W 22 przypadkach (8,4%) ustalono natomiast, że małoletniego nie objęto ochroną ani też nie udzielono mu innego wsparcia w placówce oświatowej, do której uczęszczał.

Tabela 45. Jakiego rodzaju wsparcie zostało udzielone małoletniemu pokrzywdzonemu ze strony placówki oświatowej po ujawnieniu czynu zabronionego?*

Rodzaj wsparcia	Liczba przypadków
Rozmowa pedagoga szkolnego z rodzicem małoletniego pokrzywdzonego	2
Skierowanie małoletniego do pedagoga/psychologa szkolnego	17
Skierowanie małoletniego do poradni psychologiczno- pedagogicznej	3

* W związku z tym, że w niektórych analizowanych przypadkach podejmowane było więcej niż jedno działanie ze strony pracowników placówki oświatowej, polegające na udzieleniu wsparcia małoletniemu pokrzywdzonemu po ujawnieniu czynu zabronionego, w tabeli zestawiono wszystkie podejmowane w danej sprawie działania.

W 17 przypadkach wsparcie udzielone małoletniemu pokrzywdzonemu ze strony placówki oświatowej po ujawnieniu czynu zabronionego polegało na skierowaniu go do pedagoga bądź też psychologa szkolnego. W 3 przypadkach skierowano małoletniego do poradni psychologiczno-pedagogicznej, zaś w 2 przypadkach została przeprowadzona rozmowa pedagoga szkolnego z rodzicem, której celem było omówienie niezbędnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej, jaka powinna zostać udzielona zarówno małoletniemu, jak i jego rodzinie po ujawnieniu popełnienia czynu zabronionego na jego szkodę.

Informacje o przebiegu postępowania karnego z punktu widzenia małoletniego pokrzywdzonego

Tabela 46. Czy w toku postępowania przesłuchano małoletniego pokrzywdzonego?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	244	75,3
Nie	72	22,2
Nie dotyczy (w przypadku zgonu)	7	2,2
Brak danych	1	0,3

W zdecydowanej większości przypadków (244, co stanowi 75,3%) w toku postępowania małoletni pokrzywdzony został przesłuchany. W 72 przypadkach (22,2%) nie doszło do jego przesłuchania. W 7 przypadkach (2,2%) przesłuchanie nie mogło zostać przeprowadzone z uwagi na zgon małoletniego pokrzywdzonego. W odniesieniu do 1 przypadku (0,3%) brak jest danych na temat tego, czy w toku postępowania miało miejsce przesłuchanie małoletniego pokrzywdzonego

Tabela 47. Czy w przypadku małoletniego pokrzywdzonego, który w chwili przesłuchania nie ukończył 15 lat, zastosowano tryb przewidziany w art. 185a k.p.k.?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	165	93,3
Nie	10	5,6
Brak danych	2	1,1

Łączna liczba małoletnich pokrzywdzonych, którzy w chwili przesłuchania (a nie w czasie popełnienia na ich szkodę czynu zabronionego!) nie ukończyli 15 lat, wyniosła 177. Spośród tych osób w przypadku przesłuchania 165 małoletnich (93,3%) zastosowano tryb przewidziany w art. 185a k.p.k. W stosunku do 10 osób (5,6%) nie zastosowano tego trybu przesłuchania, zaś w odniesieniu do 2 osób (1,1%) brak jest danych na ten temat.

Tabela 48. Czy małoletniego pokrzywdzonego, który w chwili przesłuchania ukończył 15 lat, przesłuchiowano w warunkach określonych w art. 185a § 1–3 k.p.k.?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	40	49,4
Nie	40	49,4
Brak danych	1	1,2

Łączna liczba pokrzywdzonych, którzy w chwili przesłuchania (a nie w czasie popełnienia na ich szkodę czynu zabronionego!) ukończyli 15 lat, wyniosła 81. Spośród tych osób w przypadku przesłuchania 40 pokrzywdzonych (49,4%) spełnione były warunki określone w art. 185a § 1–3 k.p.k. W dokładnie takiej samej liczbie przypadków (40, co stanowi 49,4%) nie były spełnione powyższe warunki. W odniesieniu do 1 przypadku (1,2%) brak jest natomiast danych na temat tego, czy podczas przesłuchania pokrzywdzonego spełnione były warunki z art. 185a § 1–3 k.p.k.

Tabela 49. Czy małoletniego pokrzywdzonego pouczone o prawie do odmowy zeznań?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	132	51,8
Nie	112	43,9
Brak danych	11	4,3

Prawo do odmowy składania zeznań przysługiwało 255 małoletnim pokrzywdzonym. Spośród tych osób 132 (51,8%) zostały pouczone o przysługującym im prawie do odmowy składania zeznań, 112 osób (43,9%) nie zostało o tym pouczone, zaś w przypadku 11 osób (4,3%) brak jest danych na ten temat.

Tabela 50. Czy dopuszczono dowód z opinii biegłych na okoliczność obrażeń ciała małoletniego pokrzywdzonego?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	47	14,5
Nie	269	83,0
Brak danych	8	2,5

W 47 przypadkach (14,5%) dopuszczono dowód z opinii biegłych na okoliczność obrażeń ciała małoletniego pokrzywdzonego. W 269 przypadkach (83%) nie miało to miejsca, przy czym podkreślenia wymaga fakt, że nie we wszystkich poddanych analizie sprawach małoletni pokrzywdzony doznał takich obrażeń. W odniesieniu do 8 przypadków (2,5%) brak jest natomiast danych na temat tego, czy dopuszczono dowód z opinii biegłych na okoliczność obrażeń ciała małoletniego pokrzywdzonego.

Tabela 51. Czy dopuszczono dowód z opinii innych biegłych w celu ustalenia sytuacji małoletniego pokrzywdzonego?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	125	38,6
Nie	195	60,2
Brak danych	4	1,2

W zdecydowanej większości przypadków nie doszło do dopuszczenia dowodu z opinii innych biegłych w celu ustalenia sytuacji małoletniego pokrzywdzonego. Z taką sytuacją mamy do czynienia w 195 przypadkach, co stanowi 60,2%. W 125 przypadkach (38,6%) dopuszczono dowód z opinii innych biegłych w celu ustalenia sytuacji pokrzywdzonego. W odniesieniu do 4 przypadków brak jest natomiast danych na ten temat.

Tabela 52. Jakich innych biegłych dowody z opinii dopuszczono w celu ustalenia sytuacji małoletniego pokrzywdzonego?*

Określenie biegłego	Liczba przypadków
Psycholog	109
Psychiatra	1
Ginekolog	1
Specjalista z zakresu chorób zakaźnych	1
Brak danych	13

* W niektórych przypadkach dopuszczono dowód z opinii więcej niż jednego biegłego w celu ustalenia sytuacji małoletniego pokrzywdzonego, stąd też nie jest możliwe wskazanie danych procentowych.

Spośród 125 przypadków, w których dopuszczono dowód z opinii innych biegłych w celu ustalenia sytuacji małoletniego pokrzywdzonego, najczęściej dopuszczany był dowód z opinii biegłego psychologa. Taka sytuacja miała miejsce w 109 przypadkach. W pojedynczych przypadkach dopuszczono dowód z opinii biegłego psychiatry, a także dowód z opinii biegłego ginekologa oraz dowód z opinii specjalisty z zakresu chorób zakaźnych. W odniesieniu do 13 przypadków brak jest danych na temat tego, jakiej specjalności był biegły, który został powołany w analizowanej sprawie w celu wydania opinii na okoliczność ustalenia sytuacji małoletniego pokrzywdzonego.

Tabela 53. Czy w inny sposób zbierano dane o małoletnim pokrzywdzonym (dokumenty ze szkoły, rysunki od pedagoga itp.)

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	42	13,0
Nie	278	85,8
Brak danych	4	1,2

W zdecydowanej większości przypadków (278, co stanowi 85,8%) nie zbierano w inny sposób danych na temat małoletniego pokrzywdzonego (np. w formie dokumentów ze szkoły, rysunków od pedagoga). Dane tego rodzaju były zbierane w 42 przypadkach, co stanowi 13%. W odniesieniu do 4 przypadków (1,2%) brak jest natomiast informacji na temat tego, czy w analizowanej sprawie miało miejsce zbieranie danych o małoletnim pokrzywdzonym w inny sposób.

Tabela 54. Czy dla małoletniego pokrzywdzonego/pokrzywdzonych sąd opiekuńczy ustanawiał kuratora?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak, adwokat	92	38,7
Tak, radca prawny	14	5,9
Tak, inna osoba	7	2,9
Nie	125	52,5

W 106 przypadkach (44,6%) sąd opiekuńczy ustanowił kuratora dla małoletniego pokrzywdzonego, którym był profesjonalny pełnomocnik, a w 7 przypadkach (5,9%) była to inna osoba (w 2 przypadkach był to kurator sądowy, w 1 przypadku – kurator zawodowy, w 1 przypadku – pracownik prokuratury rejonowej, w 1 – przypadku pracownik sądu). W 52,5% przypadków (w 125 sprawach) sąd opiekuńczy nie ustanowił kuratora.

Tabela 55. Czy w ocenie badającego małoletni pokrzywdzony/pokrzywdzeni byli/byli należycie reprezentowani/reprezentowani w toku postępowania?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	116	48,7
Nie	111	46,7
Brak danych	11	4,6

W 116 przypadkach (48,7%) badający ocenili, iż sposób reprezentacji małoletniego pokrzywdzonego w toku postępowania był należyty, natomiast w 111 przypadkach (46,7%) oceniono negatywnie sposób jego reprezentacji. W 11 przypadkach (4,6%) brak było danych dostatecznie umożliwiających odpowiedź na powyższe pytanie.

Tabela 56. Czy tzw. niekrzywdzący rodzic/opiekun prawny pokrzywdzonego składał zeznania w toku postępowania?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak, zarówno w toku postępowania przygotowawczego, jak i przed sądem	156	65,5
Nie	36	15,2
Tylko w toku postępowania przygotowawczego	38	16
Tylko przed sądem	1	0,4
Brak danych	7	2,9

W zdecydowanej większości przypadków, bo aż w 156 sprawach (65,5%), tzw. niekrzywdzący rodzic/opiekun prawny małoletniego pokrzywdzonego składał zeznania zarówno w toku postępowania przygotowawczego, jak i przed sądem. W 38 przypadkach (16%) zeznania takie składał tylko w toku postępowania przygotowawczego, w 1 przypadku – tylko przed sądem (0,4%), a w 36 przypadkach (15,2%) w ogóle nie składał takich zeznań. W przypadku 7 spraw brak było danych umożliwiających odpowiedź na to pytanie (2,9%).

Informacje na temat podejrzanych występujących w analizowanych sprawach

Tabela 57. Czy w sprawie występują sprawcy innych przestępstw niż przestępstwa popełnione na szkodę osoby małoletniej/osób małoletnich?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	45	18,2
Nie	201	81,4
Brak danych	1	0,4

Łączna liczba sprawców występujących we wszystkich przeanalizowanych w ramach projektu badawczego sprawach wyniosła 247. Na uwagę zasługuje fakt, że w 45 przypadkach (18,2%) w sprawie wystąpili sprawcy także innych przestępstw aniżeli tylko te, które zostały popełnione na szkodę osoby małoletniej/ osób małoletnich. W zdecydowanej większości przypadków (201, co stanowi 81,4%) w analizowanych sprawach wystąpili sprawcy, którzy dopuścili się czynów zabronionych wyłącznie na szkodę osoby małoletniej/osób małoletnich. W odniesieniu do 1 przypadku (0,4%) brak jest danych na temat tego, czy sprawca dopuścił się czynu zabronionego tylko na szkodę małoletniego pokrzywdzonego/małoletnich pokrzywdzonych, czy także na szkodę innej osoby/innych osób.

Tabela 58. Płeć sprawcy przestępstwa na szkodę osoby małoletniej/osób małoletnich objętych ankietą

Płeć	Liczba przypadków	Procent
Kobieta	26	10,5
Mężczyzna	220	89,1
Brak danych	1	0,4

Zdecydowana większość sprawców przestępstw na szkodę małoletniego to mężczyźni. Ich liczba wyniosła 220, co stanowi 89,1%. W analizowanych sprawach wystąpiło zaledwie 26 kobiet skazanych za takie przestępstwo, co stanowi 10,5%. W odniesieniu do 1 przypadku nie określono, jakiej płci był sprawca przestępstwa.

Tabela 59. Czy sprawca posiadał polskie obywatelstwo?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	243	98,4
Nie	3	1,2
Brak danych	1	0,4

Zdecydowana większość sprawców to osoby z obywatelstwem polskim. Z taką sytuacją mamy do czynienia w przypadku 243 osób, co stanowi 98,4%. Wśród sprawców znalazły się tylko 3 osoby (1,2%) z obywatelstwem innym niż polskie (1 obywatel Niemiec, 1 obywatel Armenii i 1 obywatel Chin). W odniesieniu do 1 osoby (0,4%) brak jest danych na temat jej obywatelstwa.

Tabela 60. Wiek sprawcy w czasie popełnienia czynu zabronionego na szkodę osoby małoletniej

Wiek sprawcy (lata)	Liczba przypadków	Procent
13	1	0,4
16	1	0,4
17	15	7,1
18	8	3,2
19	4	1,6
20	11	4,5
21	1	0,4
22	6	2,4
23	6	2,4
24	3	1,2
25	6	2,4
26	6	2,4
27	8	3,2
28	4	1,6
29	8	3,2
30	4	1,6
31	7	2,8
32	10	4,0
33	8	3,2
34	10	4,0
35	8	3,2
36	7	2,8
37	5	2,0
38	7	2,8

Wiek sprawcy (lata)	Liczba przypadków	Procent
39	4	1,6
40	9	3,6
41	4	1,6
42	7	2,8
43	4	1,6
44	4	1,6
45	1	0,4
46	1	0,4
47	4	1,6
48	6	2,4
49	5	2,0
50	3	1,2
51	2	0,8
52	1	0,4
54	2	0,8
55	1	0,4
56	8	3,2
57	1	0,4
58	1	0,4
59	6	2,4
60	2	0,8
61	3	1,2
62	2	0,8
63	1	0,4
64	1	0,4
65	1	0,4
67	1	0,4
68	3	1,2
70	1	0,4
71	1	0,4
78	1	0,4
Brak danych	2	0,8

Najmłodszy sprawca miał 13 lat, natomiast najstarszy – 78. W grupie wiekowej 13–17 było 17 sprawców, co stanowi 6,9% badanego ogółu. W grupie wiekowej 18–29 było 71 sprawców, co stanowi 28,5% badanego ogółu. W grupie wiekowej 30–39 było 70 sprawców, co stanowi 28% badanego ogółu. W grupie wiekowej 40–49 było 45 sprawców, co stanowi 18% badanego

ogółu. W grupie wiekowej 50–59 było 25 sprawców, co stanowi 10% badanego ogółu. W grupie wiekowej 60–69 było 14 sprawców, co stanowi 5,6% badanego ogółu. W grupie wiekowej 70–79 było 3 sprawców, co stanowi 1,2% badanego ogółu. Jedynie w dwóch przypadkach brak było danych dotyczących wieku sprawcy, co stanowi 0,8% ogółu zbadanych przypadków.

Tabela 61. Miejsce zamieszkania sprawcy w czasie popełnienia czynu zabronionego na szkodę osoby małoletniej

Miejsce zamieszkania	Liczba przypadków	Procent
Wieś	95	38,5
Miasto do 50 000 mieszkańców	58	23,6
Miasto od 50 000 do 100 000 mieszkańców	19	7,7
Miasto od 100 000 do 500 000 mieszkańców	58	23,6
Miasto powyżej 500 000 mieszkańców	13	5,4
Brak danych	3	1,2

Miejscem zamieszkania większości sprawców bo aż 38,5% (w 95 przypadkach), była wieś. Następnie aż 23,6% sprawców zamieszkiwało miasto do 50 tys. mieszkańców (58 przypadków) oraz miasto od 100 tys. do 500 tys. mieszkańców (również 58 przypadków). W przypadku miasta od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców było to 7,7% ogółu badanych przypadków miejsca zamieszkania sprawców, a miasta powyżej 500 tys. mieszkańców – 5,4%. W 3 przypadkach, co stanowi 1,2% ogółu, brak było danych dotyczących miejsca zamieszkania sprawcy

Tabela 62. Wykształcenie sprawcy w czasie popełnienia czynu zabronionego na szkodę osoby małoletniej

Wykształcenie sprawcy	Liczba przypadków	Procent
Niepełne podstawowe	4	1,6
Podstawowe	48	19,4
Gimnazjalne	25	10,1
Zasadnicze zawodowe	110	44,6
Średnie i policealne	46	18,7
Wyższe niepełne (licencjat)	4	1,6
Wyższe	8	3,2
Brak danych	2	0,8

Zdecydowana większość sprawców, bo aż 44,6% (w 110 przypadkach), miała wykształcenie zasadnicze zawodowe. Wykształcenie podstawowe miało 48 sprawców, co stanowi 19,4% ogółu badanych przypadków, natomiast wykształcenie średnie i policealne – 18,7%, czyli 46 sprawców. W 25 przypadkach (w 10,1%) sprawcy mieli wykształcenie gimnazjalne, natomiast wyższe – jedynie w 3,2% przypadków (8 podejrzanych). Wykształcenie wyższe

oraz niepełne podstawowe miało jedynie 4 sprawców, co stanowi 1,6% ogółu. Tylko w 2 przypadkach, co stanowi 0,8% ogółu, brakowało informacji dotyczących wykształcenia.

Tabela 63. Jaka była sytuacja zawodowa sprawcy w czasie popełnienia czynu zabronionego na szkodę osoby małoletniej?

Sytuacja zawodowa sprawcy	Liczba przypadków	Procent
Uczeń/student	22	8,9
Bezrobotny	54	21,9
Praca dorywcza	37	15,0
Pracownik fizyczny	88	35,6
Pracownik umysłowy	10	4,0
Emeryt/rencista	18	7,3
Inna sytuacja zawodowa	14	5,7
Brak danych	4	1,6

Większość sprawców w momencie popełnienia czynu zabronionego była zatrudniona w charakterze pracownika fizycznego (35,6%, tj. 88 osób) oraz bezrobotna (21,9%, tj. 54 osoby). Z kolei 37 sprawców (15% ogółu) podejmowało pracę dorywczą. Uczniami lub studentami było 22 sprawców (8,9%), a emerytami lub rencistami – 18 (7,3%). W innej sytuacji zawodowej było 14 sprawców (5,7%). Jedynie 10 sprawców (4%) było pracownikami umysłowymi, natomiast w 4 przypadkach (1,6%) brak było danych dotyczących sytuacji zawodowej sprawcy.

Tabela 64. Czy sprawca miał kontakty z małoletnimi w związku z wykonywanym zawodem albo aktywnością życiową?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	35	14,2
Nie	180	72,9
Brak danych	32	12,9

Zdecydowana większość, 180 sprawców (72,9% ogółu), nie miała kontaktów z małoletnimi w związku z wykonywanym zawodem albo aktywnością życiową. Jedynie 35 z 247 sprawców (14,2%) miało taki kontakt, a w 32 przypadkach (12,9%) brak było danych na ten temat w aktach sprawy.

Tabela 65. Czy sprawca jest osobą z niepełnosprawnością?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	21	8,5
Nie	211	85,4
Brak danych	15	6,1

Zdecydowana większość sprawców, aż 85,4% (211 osób), to nie były osoby z niepełnośprawnosćmi, 21 sprawców (8,5%) było osobami z niepełnosprawnosćmi, natomiast w 15 przypadkach, tj. 6,1% ogółu, brak było danych.

Tabela 66. Czy wobec sprawcy w dzieciństwie była stosowana przemoc przez rodziców/opiekunów?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	17	6,9
Nie	69	27,9
Brak danych	161	65,2

W zdecydowanej większości przypadków, tj. aż w 65,2% (161 sprawców), w aktach sprawy brak było danych o tym, czy wobec sprawcy w dzieciństwie była stosowana przemoc przez rodziców/opiekunów. Jedynie w 17 przypadkach (6,9%) była stosowana taka przemoc, natomiast nie była odnotowana w przypadku 69 sprawców (27,9%).

Tabela 67. Czy sprawca pozostawał w konflikcie z prawem, będąc nieletnim?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	17	6,9
Nie	85	34,4
Brak danych	145	58,7

Aż w 145 badanych przypadkach (58,7%) brak było danych dotyczących konfliktu z prawem sprawcy jako nieletniego. Jedynie w 17 przypadkach (6,9%) sprawca miał problemy z prawem, będąc nieletnim, natomiast taka sytuacja nie miała miejsca w 85 przypadkach, co stanowi 34,4% ogółu.

Tabela 68. Czy sprawca był już karany?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	107	43,3
Nie	139	56,3
Brak danych	1	0,4

W 139 przypadkach, co stanowi 56,3% ogółu, sprawca nie był uprzednio karany, natomiast w 107 przypadkach (43,3%) sprawca był już karany. Jedynie w 1 przypadku, co stanowi 0,4% ogółu, brak było danych dotyczących uprzedniej karalności.

Tabela 69. Jeżeli sprawca był już karany, to czy w czasie popełnienia czynu pozostawał pod nadzorem kuratora sądowego?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	10	9,4
Nie	67	62,6
Brak danych	30	28

W większości przypadków, tj. w 67, co stanowi 62,6%, sprawców nie pozostawał w czasie popełnienia czynu pod nadzorem kuratora sądowego. Aż w 30 przypadkach, co stanowi 28%, brak było danych dotyczących nadzoru kuratora nad sprawcą w czasie popełnienia czynu, w 10 przypadkach, co stanowi 9,4%, pozostawał on pod nadzorem kuratorskim sądowym.

Tabela 70. Miejsce popełnienia przestępstwa (zgodnie z opisem wynikającym z treści wyroku)

Miejsce popełnienia przestępstwa	Liczba przypadków	Procent
Miejsce zamieszkania pokrzywdzonego	26	10,5
Miejsce zamieszkania sprawcy	35	14,2
Wspólne miejsce zamieszkania sprawcy i pokrzywdzonego	127	51,4
Placówka oświatowa	1	0,4
Inne miejsce	58	23,5

Tabela 71. Liczba osób pokrzywdzonych przez sprawcę

Liczba osób pokrzywdzonych	Liczba przypadków	Procent
1	130	52,6
2	48	19,4
3	42	17,0
4	16	6,6
5	7	2,8
6	1	0,4
7	1	0,4
8	2	0,8

W zdecydowanej większości przypadków, aż w 130, co stanowi 52,6%, liczba osób pokrzywdzonych przez sprawcę wynosiła 1, w 48 przypadkach (19,4%) – 2, w 42 przypadkach (17%) – 3, natomiast w 27 przypadkach (11%) – 4 i więcej. W 7 przypadkach, co stanowi 2,8%, pokrzywdzonych było po 5 osób, w 2 przypadkach (0,4% ogółu) – kolejno po 6 i 7 osób, a w 2 przypadkach (0,8%) – po 8 osób.

Tabela 72. Czy sprawca w czasie popełnienia czynu znajdował się pod wpływem alkoholu?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	71	28,7
Nie	88	35,6
W czasie niektórych zarzucanych czynów	57	23,1
Brak danych	31	12,6

We wszystkich przeanalizowanych sprawach w 88 przypadkach sprawca w czasie popełnienia czynu nie znajdował się pod wpływem alkoholu. W 71 przypadkach, co stanowi 28,7% wszystkich zbadanych spraw, sprawca był pod wpływem alkoholu. W czasie niektórych czynów sprawca był nietrzeźwy w 57 przypadkach (23,1%), natomiast w 31 przypadkach (12,6%) brak jest danych na ten temat.

Tabela 73. Czy u sprawcy w okresie objętym zarzutem stwierdzono skłonności do nadużywania alkoholu?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	109	44,1
Nie	95	38,5
Brak danych	43	17,4

W 109 przypadkach zbadanych spraw, co stanowi 44,1%, u sprawcy w okresie objętym zarzutem stwierdzono skłonności do nadużywania alkoholu. W 95 przypadkach nie wskazano takich skłonności (38,5%), natomiast w 43 przypadkach (17,4%) brak było danych na ten temat.

Tabela 74. Czy sprawca w czasie popełnienia czynu używał środków odurzających lub psychotropowych (w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2009 r. o przeciwdziałaniu narkomanii)?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	7	2,8
Nie	166	67,2
W czasie popełnienia niektórych zarzucanych czynów	13	5,3
Brak danych	61	24,7

W większości przypadków, tj. w 166, co stanowi 67,2%, nie stwierdzono, aby sprawca w czasie popełnienia czynu używał środków odurzających lub psychotropowych. Natomiast aż w 61 przypadkach (24,7%) brak było danych na ten temat. W 13 badanych przypadkach (5,3%) sprawca używał środków odurzających lub psychotropowych w czasie popełnienia niektórych zarzucanych czynów, natomiast jedynie w 7 przypadkach (2,8%) stwierdzono, że podejrzany używał wspomnianych środków.

Tabela 75. Czy u sprawcy w okresie objętym zarzutem stwierdzono skłonności do używania środków odurzających lub psychotropowych (w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii)?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	27	10,9
Nie	162	65,6
Brak danych	58	23,5

W zdecydowanej większości przypadków, tj. w 162, co stanowi 65,6%, nie stwierdzono u sprawcy skłonności do używania środków odurzających lub psychotropowych. W 27 przypadkach (10,9%) stwierdzono taką skłonność, natomiast w 58 przypadkach (23,5%) brak było danych w tym zakresie.

Tabela 76. Czy sprawca w czasie popełnienia czynu był w trakcie lub po leczeniu psychiatrycznym?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	48	19,4
Nie	190	77,0
Brak danych	9	3,6

W zdecydowanej większości przypadków, bo aż w 190, co stanowi 77% ogółu, sprawca nie był w czasie popełnienia czynu w trakcie lub po leczeniu psychiatrycznym. W 48 przypadkach (19,4%) poddawał się on leczeniu psychiatrycznemu w trakcie lub przed popełnieniem czynu, natomiast w 9 przypadkach brak było danych w tym zakresie.

Tabela 77. Czy sprawca w czasie popełnienia czynu był w trakcie lub po terapii psychologicznej, seksuologicznej bądź innego rodzaju terapii?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	32	13,0
Nie	189	76,5
Brak danych	26	10,5

W zdecydowanej większości przypadków, bo aż w 189 (76,5%) na 247 badanego ogółu, sprawca nie poddawał się terapii psychologicznej, seksuologicznej lub innego rodzaju terapii. W 32 przypadkach (13%) sprawca poddawał się takiej terapii, natomiast w 26 przypadkach (10,5%) brak było danych w tym zakresie w aktach sprawy.

Tabela 78. Czy sprawca w toku postępowania był badany psychiatrycznie?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	159	64,4
Nie	88	35,6

W 159 przypadkach, co stanowi 64,4% ogółu, sprawcę poddano badaniu psychiatrycznemu, natomiast w 88 przypadkach (35,6%) nie był on poddawany takiemu badaniu.

Tabela 79. Jaki rodzaj zaburzeń stwierdzono w badaniu psychiatrycznym?*

Rodzaj zaburzenia	Liczba przypadków	Procent
Choroba psychiczna	4	2,5
Upośledzenie umysłowe	5	3,1
Inne zakłócenia czynności psychicznych	54	34,0
Zaburzenia preferencji seksualnych	6	3,8
Nie rozpoznano jakichkolwiek zaburzeń	90	56,6

* Odpowiedź na to pytanie możliwe było na podstawie wielokrotnego wyboru.

W większości przypadków, bo aż w 90, co stanowi 56,6%, nie stwierdzono jakichkolwiek zaburzeń w trakcie badania psychiatrycznego. Z kolei w 54 przypadkach (34%) rozpoznano inne zakłócenia czynności psychicznych. W 6 przypadkach stwierdzono w badaniu psychiatrycznym zaburzenia preferencji seksualnych (3,8% ogółu), upośledzenie umysłowe – w 5 przypadkach (3,1%), natomiast chorobę psychiczną – w zaledwie 4 przypadkach (2,5%).

Tabela 80. Czy sprawca w toku postępowania był badany przez seksuologa?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	77	31,2
Nie	114	46,2
Brak danych	56	22,6

W większości zbadanych przypadków sprawca nie był badany przez seksuologa – spostrzeżenie to odnosi się aż do 114 przypadków, co stanowi 46,2% ogółu. W 77 przypadkach doszło do badania przez seksuologa (31,2%), natomiast w 56 przypadkach brak było danych dotyczących takiego badania.

Tabela 81. Czy sprawca w toku postępowania był badany przez psychologa?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	92	37,2
Nie	155	62,8

W zdecydowanej większości przypadków, bo aż w 155, co stanowi 62,8% ogółu, sprawca w toku postępowania nie był badany przez psychologa. Natomiast w 92 przypadkach (37,2%) sprawcę poddano badaniu przez psychologa.

Tabela 82. Czy zdaniem biegłych zachodziła konieczność stosowania środków zabezpieczających?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	32	13,0
Nie	106	42,9
Nie dotyczy	84	34,0
Brak danych	25	10,1

W większości badanych przypadków, bo aż w 106, co stanowi 42,9%, nie zachodziła konieczność stosowania środków zabezpieczających. W 32 przypadkach (13%) taka konieczność, zdaniem biegłych, zachodziła, natomiast w 25 przypadkach (10,1%) brak było danych dotyczących konieczności stosowania środków zabezpieczających. W 84 przypadkach nie było możliwe odpowiedzenie na powyższe pytanie, bowiem nie wystąpiła sytuacja, o której mowa w tabelach 78-79.

Informacje o przebiegu postępowania karnego z punktu widzenia sprawcy

Tabela 83. Czy wobec sprawcy stosowano środek zapobiegawczy?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	176	71,3
Nie	71	28,7

W zdecydowanej większości przypadków, bo aż w 176 na 247 zbadanych, co stanowi przeszło 71,3% ogółu, wobec sprawcy zastosowano środek zapobiegawczy. Jedynie w 71 przypadkach (28,7%) nie stosowano środka zapobiegawczego.

Tabela 84. Czy prokurator skierował do sądu wniosek w trybie 336 § 1 k.p.k.
(warunkowe umorzenie postępowania)?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	5	2,0
Nie	242	98

W zdecydowanej większości przypadków, bo aż w 243, co stanowi 98,4%, prokurator nie skierował do sądu wniosku w trybie 336 § 1 k.p.k. o warunkowe umorzenie postępowania. Taki wniosek został skierowany jedynie w odniesieniu do 4 sprawców, co stanowi zaledwie 1,6%.

Tabela 85. Jeżeli prokurator skierował do sądu wniosek w trybie art. 336 § 1 k.p.k.,
to czy sąd uwzględnił jego wniosek w tym trybie?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	4	80
Nie	1	20

W 4 przypadkach (1,6%) sąd uwzględnił wniosek prokuratora w trybie 336 § 1 k.p.k. w zakresie umorzenia postępowania. Natomiast 1 wniosek nie został uwzględniony, co stanowi 0,4%.

Tabela 86. Jeżeli nie kierowano wniosku w trybie art. 336 § 1 k.p.k., to czy prokurator skierował do sądu wniosek w trybie art. 335 § 1 k.p.k. lub art. 335 § 2 k.p.k.?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	16	6,5
Nie	224	90,7
Brak danych	7	2,8

W zdecydowanej większości przypadków prokurator nie zdecydował się skierować do sądu wniosku w trybie art. 335 § 1 k.p.k. lub art. 335 § 2 k.p.k. – taka sytuacja miała miejsce w aż 224 przypadkach, co stanowi 90,7%. Jedynie w 16 przypadkach (6,5%) taki wniosek skierowano, natomiast w 7 przypadkach (2,8%) brak było danych na ten temat.

Tabela 87. Czy sąd uwzględnił wniosek prokuratora w trybie art. 335 § 1 k.p.k. lub art. 335 § 2 k.p.k.?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	10	62,5
Nie	6	37,5

Sąd w 10 przypadkach (z 16), co stanowi 62,5% z badanego ogółu spraw, uwzględnił wniosek prokuratora w trybie art. 335 § 1 k.p.k. lub art. 335 § 2 k.p.k., natomiast w 6 przypadkach (37,5%) tego wniosku nie uwzględnił.

Tabela 88. Jeżeli nie kierowano wniosku w trybie art. 335 § 1 k.p.k. i art. 336 § 1 k.p.k., toczy oskarżony składał wniosek w trybie art. 338a § 1 k.p.k.?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	5	2,0
Nie	219	88,7
Brak danych	23	9,3

W zdecydowanej większości przypadków, bo aż w 219, co stanowi 88,7% wszystkich badanych spraw, oskarżony nie składał wniosku w trybie art. 338a § 1 k.p.k., natomiast taka sytuacja miała miejsce zaledwie w 5 przypadkach (2%). W 23 przypadkach (9,3%) brak było danych na ten temat.

Tabela 89. Jeżeli sprawca składał wniosek w trybie art. 338 § 1 k.p.k., to czy sąd uwzględnił wniosek w tym samym trybie?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	1	20
Nie	4	80

Tylko w jednym przypadku sąd uwzględnił wniosek sprawcy w trybie art. 338 § 1 k.p.k., co stanowi 20%, natomiast w 4 przypadkach (80%) sąd nie uwzględnił tego wniosku.

Tabela 90. Czy sprawca składał wniosek w trybie art. 387 § 1 k.p.k.?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	37	15
Nie	206	83,4
Brak danych	4	1,6

W 37 badanych przypadkach, co stanowi 15% badanego ogółu spraw, sprawca składał wniosek w trybie art. 387 § 1 k.p.k., natomiast w większości przypadków (206, co stanowi 83,4%) takiego wniosku nie składał. Jedynie w 4 przypadkach (1,6%) brak było danych na ten temat.

Tabela 91. Jeżeli sprawca składał wniosek w trybie art. 387 § 1 k.p.k., to czy sąd uwzględnił wniosek w tym samym trybie?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	26	70,3
Nie	11	29,7

W zdecydowanej większości przypadków (tj. w 26, co stanowi 70,3% ogółu badanych spraw) sąd uwzględnił wniosek sprawcy w trybie art. 387 § 1 k.p.k., natomiast w 11 przypadkach (29,7%) sąd tego wniosku nie uwzględnił.

Tabela 92. Czy sprawca przyznał się do przedstawionych mu zarzutów?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak, do wszystkich zarzutów	61	24,7
Tak, do części zarzutów	32	13
Nie	110	44,5
sprawca zmieniał swoje stanowisko podczas postępowania	42	17
Brak danych	2	0,8

W większości badanych przypadków (110, co stanowi 44,5%) podejrzany nie przyznał się do zarzucanych mu czynów. Do wszystkich zarzucanych czynów przyznał się on w 61 przypadkach (24,7%), w 32 przypadkach (13%) – do części zarzutów, natomiast w 42 przypadkach (17%) zmieniał swoje stanowisko podczas postępowania. Jedynie w 2 przypadkach (0,8%) brak było danych na ten temat.

Tabela 93. Czy oskarżony został skazany przez sąd I instancji?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	226	91,5
Nie	20	8,1
Brak danych	1	0,4

W zdecydowanej większości przypadków (226, co stanowi 91,5%) oskarżony został skazany przez sąd I instancji. Jedynie w 20 przypadkach (8,1%) nie doszło do skazania, a jedynie w 1 przypadku (0,4%) brak było danych dotyczących skazania.

Tabela 94. Jeśli wnoszono apelację, to kto ją składał?*

Podmiot składający	Liczba przypadków	Procent
Obrońca/oskarżony	106	58,2
Oskarżyciel publiczny	56	30,8
Oskarżyciel posiłkowy/pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego	20	11

* Apelację złożyły łącznie 182 podmioty. W tym pytaniu była możliwość zaznaczenia odpowiedzi „inny podmiot”, jednak w żadnej ze zbadanych spraw nie wniosły apelacji inne podmioty niż wyżej wymienione.

Podmiotem, który najczęściej składał apelację, był oskarżony lub jego obrońca (miało to miejsce w 106 przypadkach, tj. 58,2%), w 56 przypadkach (30,8%) – oskarżyciel publiczny, natomiast w 20 przypadkach (11%) – oskarżyciel posiłkowy bądź jego pełnomocnik.

Tabela 95. Sposób powzięcia wiadomości o przestępstwie

Źródło wiadomości	Liczba przypadków	Procent
Ustalenia własne policji	5	2,1
Zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa	225	94,6
Anonim	1	0,4
Inne	7	2,9

W zdecydowanej większości przypadków (225, co stanowi 94,6%) sposobem powzięcia wiadomości o przestępstwie było zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. W 5 przypadkach (2,1%) były to ustalenia własne policji, a w 1 przypadku (0,4%) był to anonim, w 7 przypadkach (2,9%) wiadomość o popełnionym przestępstwie powzięto z innych źródeł.

Tabela 96. Kto złożył zawiadomienie o popełnionym przestępstwie?

Podmiot zawiadamiający	Liczba przypadków	Procent
Małoletni pokrzywdzony	7	2,3
Rodzic małoletniego	147	47,3
Opiekun prawny małoletniego	7	2,3
Krewny małoletniego*	13	4,1
Inny małoletni	1	0,3
Pełnoletni znajomy małoletniego	3	0,9
Inny pokrzywdzony dorosły	45	14,5
Żona/mąż sprawcy	10	3,2

Podmiot zawiadamiający	Liczba przypadków	Procent
Partner/partnerka sprawcy	4	1,3
Krewny sprawcy	5	1,6
Znajomy sprawcy	4	1,3
Placówka opiekuńcza	7	2,3
Placówka ochrony zdrowia	6	1,9
Instytucja państwowa bądź samorządowa	12	3,9
Inny podmiot/inna osoba	40	12,8

* Brat, siostra, babcia, dziadek, ciotka, wujek, kuzynostwo.

W zdecydowanej większości przypadków (177, co stanowi 56,9%) zawiadamiającym był małoletni pokrzywdzony bądź osoba z nim związana (rodzic, opiekun prawny, krewny, pełnoletni znajomy małoletniego). W 45 przypadkach (14,5%) o możliwości popełnienia przestępstwa zawiadomił inny pokrzywdzony dorosły. Jedynie w 1 przypadku (0,3%) był to inny małoletni. W 23 przypadkach (7,4%) zawiadamiającym była osoba związana ze sprawcą (żona/mąż, partner/partnerka, krewny, znajomy). W 25 przypadkach (8,1%) była to placówka opiekuńcza lub ochrony zdrowia albo instytucja państwowa bądź samorządowa. Inne podmioty lub inna osoba zawiadamiali o popełnionym przestępstwie w 40 przypadkach (12,8%).

Tabela 97. Forma postępowania przygotowawczego

Forma postępowania	Liczba przypadków	Procent
Dochodzenie	59	24,8
Śledztwo	177	74,4
Brak danych	2	0,8

W ogromnej większości przypadków (177, co stanowi 74,4%) postępowanie prowadzone było w formie śledztwa, natomiast w 59 sprawach (24,8%) prowadzone było dochodzenie. Jedynie w 2 przypadkach (0,8%) brak było danych o formie postępowania przygotowawczego.

Tabela 98. Kto prowadził postępowanie przygotowawcze?

Podmiot prowadzący	Liczba przypadków	Procent
Prokurator (w całości)	7	2,9
Policja (w całości)	204	85,7
Policja (w określonym zakresie)	8	3,4
Brak danych	19	8

W zdecydowanej większości przypadków, w 204, co stanowi 85,7%, postępowanie przygotowawcze prowadzone było przez policję w całości, natomiast w 8 przypadkach (3,4%) w określonym zakresie. W 7 sprawach postępowanie prowadził prokurator w całości, a w 19 przypadkach (8%) brak było danych na ten temat.

Tabela 99. Czy w ocenie badającego przesłuchano wszystkich świadków istotnych dla ustalenia okoliczności sprawy?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	187	78,6
Nie	50	21
Brak danych	1	0,4

W 187 przypadkach, co stanowi 78,6%, badający uznał, iż przesłuchano wszystkich świadków istotnych dla ustalenia okoliczności sprawy. W 50 przypadkach (21%) ocenił on, iż nie przesłuchano wszystkich takich świadków, natomiast w 1 przypadku (0,4%) brak było pełnych danych do oceny tego kryterium.

Tabela 100. Czy przesłuchano małoletniego/małoletnich świadków?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	87	36,6
Nie	146	61,3
Brak danych	5	2,1

W 146 przypadkach (61,3%), co stanowi większość zbadanych spraw, w toku postępowania nie przesłuchano małoletniego/małoletnich świadków, natomiast w 87 sprawach dokonano takiego przesłuchania (36,6%). Jedynie w 5 przypadkach (2,1%) brakowało danych w aktach sprawy dotyczących dokonania takiej czynności.

Tabela 101. Czy w przypadku świadka, który w chwili przesłuchania nie ukończył 15 lat, zastosowano tryb przewidziany w art. 185b k.p.k.?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	45	51,7
Nie	9	10,4
Brak danych	33	37,9

W 45 przypadkach (51,7%) zastosowano tryb przewidziany w art. 185b k.p.k., natomiast w 9 przypadkach nie zastosowano takiego trybu. W przypadku 33 przesłuchań brak było informacji dotyczących zastosowania trybu z art. 185b k.p.k.

Tabela 102. W przypadku odpowiedzi negatywnej na pytanie nr 5, kto prowadził przesłuchanie?

Podmiot prowadzący	Liczba przypadków	Procent
Prokurator	1	11,1
Policjant	8	88,9

W zdecydowanej większości przypadków (8, co stanowi 88,9%) prowadzącym przesłuchanie był policjant. Jedynie w 1 przypadku (11,1%) przesłuchującym małoletniego był prokurator.

Tabela 103. Czy w ocenie badającego przesłuchanie świadków było rzetelne (dokładne i wyczerpujące)?*

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	206	86,6
Nie	20	8,4
Brak danych	12	5

* Pytanie to odnosiło się do przesłuchania wszystkich świadków, nie tylko małoletnich.

W zdecydowanej większości przypadków (206, co stanowi 86,6%) badający uznał, że przesłuchanie świadków było rzetelne, natomiast w 20 przypadkach (8,4%) stwierdzono, iż nie było ono dokładne i wyczerpujące. W 12 przypadkach (5%) brak było wystarczających danych dostatecznie umożliwiających odpowiedź na to pytanie.

Tabela 104. Czy w toku postępowania przeprowadzono oględziny?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	116	48,7
Nie	120	50,5
Brak danych	2	0,8

W 116 przypadkach, co stanowi 48,7% ogółu zbadanych spraw, przeprowadzono oględziny, natomiast w 120 przypadkach (50,5%) nie przeprowadzono takiej czynności. Jedynie w 2 przypadkach (0,8%) brak było danych na ten temat.

Tabela 105. Czy w toku postępowania dopuszczono dowód z dokumentów znajdujących się w aktach innych postępowań?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	82	34,5
Nie	154	64,7
Brak danych	2	0,8

W zdecydowanej większości przypadków (154, co stanowi 64,7%) w toku postępowania nie dopuszczono dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach innych postępowań, natomiast w 82 przypadkach (34,5%) przyjęto taki dowód. Jedynie w 2 przypadkach (0,8%) brak było danych na ten temat.

Tabela 106. Jeżeli sprawa była rozpoznawana na rozprawie, to czy odbywała się ona jawnie?

Odpowiedź	Liczba przypadków	Procent
Tak	197	82,8
Nie	30	12,6
Brak danych	11	4,6

W zdecydowanej większości przypadków (197, co stanowi 82,8%) rozprawa odbywała się jawnie, natomiast w 30 przypadkach (12,6%) – niejawnie. W 11 przypadkach (4,6%) brak jest danych na ten temat.

Podsumowanie

Podsumowując, należy wskazać przede wszystkim, że łączna liczba pokrzywdzonych małoletnich występujących we wszystkich przeanalizowanych w ramach badania sprawach wyniosła 324, zaś łączna liczba sprawców – 247. W zdecydowanej większości spraw małoletnimi pokrzywdzonymi były osoby płci żeńskiej, a sprawcami przestępstw na szkodę małoletniego byli mężczyźni. W analizowanych przypadkach wystąpiło zaledwie 26 kobiet skazanych za takie przestępstwo, co stanowi 10,5%. Niemalże 1/4 wszystkich pokrzywdzonych należała do przedziału wiekowego od powyżej 12 lat do 15 lat. Najwięcej pokrzywdzonych małoletnich to dzieci biologiczne sprawców. W zdecydowanej większości przypadków zgłoszony czyn zabroniony był pierwszym czynem zgłoszonym na szkodę pokrzywdzonego małoletniego, którego dotyczyło badanie.

Tylko w 12% wszystkich spraw – przed ujawnieniem czynu zabronionego, którego dotyczyło postępowanie objęte badaniem – członek rodziny zamieszkujący wspólnie z małoletnim pokrzywdzonym pozostawał pod nadzorem kuratora sądowego. W 40,7% spraw przed ujawnieniem czynu zabronionego w rodzinie małoletniego pokrzywdzonego dochodziło do interwencji policji. W niemalże 35% spraw wobec rodziny małoletniego pokrzywdzonego stosowano procedurę „Niebieskie Karty” przed wszczęciem postępowania karnego.

W 32,1% przypadków przed ujawnieniem czynu zabronionego rodzina małoletniego była objęta systemem opieki społecznej. Jednak podkreślenia wymaga to, że dokładnie w takiej samej liczbie przypadków rodzina małoletniego pokrzywdzonego nie była objęta tym systemem.

Spośród 15 przypadków, w których przed ujawnieniem czynu zabronionego małoletni pokrzywdzony korzystał ze świadczeń zdrowotnych bądź był pod opieką placówek służby zdrowia w związku z doznanymi obrażeniami ciała, w 6 (40%) pracownicy placówki opieki zdrowotnej zidentyfikowali nieprawidłowości, a w 7 (46,7%) ich nie wskazali. Spośród 6 przypadków, w których przed ujawnieniem czynu zabronionego pracownicy placówki opieki zdrowotnej zidentyfikowali nieprawidłowości, w 5 (83,3%) podjęli oni stosowne działania.

Tylko w 1 przypadku (16,7%) pracownicy placówki opieki zdrowotnej nie podjęli żadnych czynności pomimo ujawnionych nieprawidłowości.

Spośród 262 przypadków małoletnich pokrzywdzonych, którzy w czasie popełnienia na ich szkodę czynu zabronionego uczęszczali do placówki oświatowej, jedynie odnośnie do 62 osób (23,7%) pracownicy placówki oświatowej zidentyfikowali nieprawidłowości. W przypadku 110 małoletnich (42%) pracownicy tej placówki nie wskazali uchybień. Spośród 62 przypadków, w których przed popełnieniem czynu zabronionego na szkodę małoletniego pokrzywdzonego pracownicy placówki oświatowej zidentyfikowali nieprawidłowości, w 47 (75,8%) podjęli oni stosowne działania. W 9 przypadkach (14,5%) takie czynności nie zostały przez nich podjęte. Najczęstszymi działaniami podejmowanymi przez pracowników placówki oświatowej w przypadku ujawnienia nieprawidłowości były: nawiązanie kontaktu z rodzicami bądź też opiekunami małoletniego pokrzywdzonego, zawiadomienie policji albo prokuratury o sytuacji małoletniego, skierowanie małoletniego pokrzywdzonego na rozmowę z pedagogiem lub psychologiem szkolnym, powiadomienie instytucji opieki społecznej o sytuacji małoletniego, zawiadomienie sądu o sytuacji małoletniego, skierowanie małoletniego do poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz zawiadomienie dyrekcji domu dziecka o licznych nieobecnościach małoletniego w szkole.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, należy stwierdzić, że w wielu analizowanych w ramach badania sprawach można było podjąć interwencję wcześniej, aniżeli to nastąpiło, i tym samym zapobiec popełnieniu najpoważniejszych przestępstw na szkodę małoletnich.